

Şuşa Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının layihələndirilməsi və tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

2

Prezident İlham Əliyev «Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Qanun imzalayıb

2

Azərbaycan Prezidenti Şuşa Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının təməlini qoyub

2

TİBB

Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

qəzeti

№ 21-22 (733) 30 noyabr 2021-ci il

Qəzet 1991-ci ildən nəşr olunur

www.tibbqazeti.az

VIII Qlobal Bakı Forumu ən aktual dünya problemini müzakirə etdi

4-5

Prezident İlham Əliyev: «Biz pandemiya qarşı birgə cavab verdik»

İstanbulda Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VIII Zirvə Görüşü keçirilib

3

Teymur Musayev Azərbaycan Uşaqlarının V Ümumrespublika Forumu iştirakçılarının bir qrupu ilə görüşüb

7

Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə irəli sürülmüş COVID-19 peyvəndləri üzrə qətnamə BMT üzv dövlətləri tərəfindən qəbul edilib

7

Bakı Təcili Yardım Stansiyası pandemiya dövründə fədakarlıqla çalışır

Müsaibimiz, Bakı Şəhəri Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyasının baş həkimi Rauf Nağıyevdir

9

Афоризм

Приносит пользу миру - это единственный способ стать счастливым.

Х.К.Андерсен

«Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 27-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

«Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 6, maddə 497; 1999, № 5, maddə 285; 2001, № 3, maddələr 141, 142, 143, 144, № 11, maddələr 672, 687, 693; 2002, № 5, maddələr 240, 244, № 6, maddə 328; 2003, № 6, maddə 256; 2004, № 4, maddə 199, № 6, maddə 396, № 7, maddə 507; 2006, № 2, maddə 66, № 12, maddə 1028; 2007, № 6, maddə 560, № 11, maddə 1052, № 12, maddə 1197; 2008, № 7, maddə 602; 2009, № 2, maddə 46, № 12, maddə 949; 2010, № 11, maddə 962; 2011, № 2, maddələr 70, 71, № 7, maddə 616; 2012, № 6, maddə 510; 2013, № 11, maddələr 1285, 1305, 1316; 2015, № 2, maddə 104, № 4, maddə 345, № 6, maddə 681; 2016, № 2 (I ki-

tab), maddə 189, № 4, maddə 658; 2017, № 6, maddə 1060, № 7, maddə 1262; 2019, № 2, maddə 180, № 9, maddə 1484; 2020, № 5, maddə 521, № 7, maddə 826, № 12 (I kitab), maddə 1425; 2021, № 6 (I kitab), maddə 542, № 8, maddə 897) 10-cu maddəsinin üçüncü – on birinci hissələri müvafiq olaraq dördüncü – on ikinci hissələr hesab edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda üçüncü hissə əlavə edilsin:

«Tibbi sığorta haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq xidmətlər zərfinə daxil olmayan və dövlət tibb müəssisələri tərəfindən əhaliyə ödənişli əsaslarla göstərilən tibbi xidmətlərin tariflərini, habelə həmin Qanuna əsasən sığorta olunan hesab edilməyən şəxslərə göstərilən tibbi xidmətlərin tariflərini müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) təsdiq edir.».

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 oktyabr 2021-ci il

«Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 29 oktyabr tarixli 392-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə» 1997-ci il 25 iyul tarixli 622 nömrəli və «İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında» 2017-ci il 6 sentyabr tarixli 1592 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, «Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 29 oktyabr tarixli 392-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. «Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsinin üçüncü hissəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 10-cu maddəsinin üçüncü hissəsində «orqan (qurum)» dedikdə Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin tabeliyindəki dövlət tibb müəssisələrinə münasibətdə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi, digər dövlət tibb müəssisələrinə münasibətdə isə tabe olduqları dövlət orqanları (qurumları) nəzərdə tutulur.

2. «Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1997-ci il 25 iyul tarixli 622 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 6, maddə 498; 2007, № 11, maddə 1114; 2009, № 12, maddə 977; 2011, № 2, maddə 84; 2014, № 3, maddə 242; 2017, № 6, maddə 1116, № 7, maddə 1317; 2020, № 6, maddə 690, № 7, maddə 881, № 12 (I kitab), maddə 1501; 2021, № 6 (I kitab), maddə 567) 2-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. ikinci abzasda «11-ci» sözlərindən əvvəl «10-cu maddəsinin üçüncü hissəsində,» sözləri əlavə edilsin;

2.2. dördüncü abzasda «ikinci və onuncu hissələrində» sözləri «on birinci hissəsində» sözləri ilə əvəz edilsin;

2.3. on ikinci abzasın sonunda nöqtə işarəsi nöq-

təli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda on üçüncü abzas əlavə edilsin:

«həmin Qanunun 10-cu maddəsinin üçüncü hissəsində «orqan (qurum)» dedikdə Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin tabeliyindəki dövlət tibb müəssisələrinə münasibətdə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi, digər dövlət tibb müəssisələrinə münasibətdə isə tabe olduqları dövlət orqanları (qurumları) nəzərdə tutulur.».

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 6 sentyabr tarixli 1592 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 9, maddə 1639; 2019, № 2, maddə 219; 2020, № 6, maddə 690, № 12 (I kitab), maddə 1483; 2021, № 6 (I kitab), maddə 570) ilə təsdiq edilmiş «İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin Nizamnaməsi»ndə aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. aşağıdakı məzmununda 3.1.11-2-ci yarımbənd əlavə edilsin:

«3.1.11-2. «Tibbi sığorta haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, xidmətlər zərfinə daxil olmayan və TƏBİB-in tabeliyindəki dövlət tibb müəssisələri tərəfindən əhaliyə ödənişli əsaslarla göstərilən tibbi xidmətlərin tariflərini, habelə həmin Qanuna əsasən sığorta olunan hesab edilməyən şəxslərə göstərilən tibbi xidmətlərin tariflərini təsdiq edir;»;

3.2. 3.2.8-ci yarımbənd ləğv edilsin;

3.3. 5.5-ci bənddə «Prezidenti» sözü «Nazirlər Kabineti» sözləri ilə əvəz edilsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti «Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 29 oktyabr tarixli 392-VIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 noyabr 2021-ci il

Azərbaycan Prezidenti Şuşa RMX-nın təməlini qoyub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşa şəhərinə səfərləri çərçivəsində Şuşa Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının təməlqoyma mərasimində iştirak ediblər.

Ən müasir tibbi avadanlıqla təchiz ediləcək xəstəxanada müayinə və müalicə işinin aparılması üçün hər cür şərait yaradılacaq.

Əhalinin sağlamlığı daim dövlətimizin və dövlət başçısının diqqət mərkəzindədir. İşğaldan azad edilən ərazilərdə də tibb və səhiyyə xidmətlərinin təşkili və həyata keçirilməsi üçün qısa müddətdə genişmiqyaslı işlər həyata keçirilir. Təməli qoyulan Şuşa Rayon Mərkəzi Xəstəxanası burada yaşayacaq əhalinin tibbi təminatı və sağlamlığının qorunması istiqamətində Prezident İlham Əliyevin birbaşa göstərişi və rəhbərliyi ilə icra olunan infrastruktur layihələrindən biridir. Bu həm də onu göstərir ki, azad edilmiş digər ərazilərdə olduğu kimi, Şuşada da səhiyyə ocaqlarının inşası dövlətimiz üçün prioritet məsələlərdəndir.

Şuşa Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının layihələndirilməsi və tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Şuşa rayonunda 90 çarpayılıq mərkəzi xəstəxananın layihələndirilməsi və tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası üçün nəzərdə tutulan vəsaitdən Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyinə ilkin olaraq 500,0 (beşyüz) min manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 noyabr 2021-ci il

M.İ.Quliyevin «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə Musa İsa oğlu Quliyev «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 noyabr 2021-ci il

Şəhid həkim təltif edildi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev «Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi uğrunda gedən döyüş əməliyyatlarında şəhid olmuş Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçularının təltif edilməsi haqqında» Sərəncam imzalayıb.

Sənədə əsasən, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi uğrunda gedən döyüş əməliyyatlarında iştirak edərək igidlik və mərdlik göstərmiş, hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirərək şəhid olmuş Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin bir qrup hərbi qulluqçusu ölümündən sonra orden və medallarla təltif edilib.

O cümlədən, 3-cü dərəcəli «Rəşadət» ordeni ilə təltif olunanlar arasında tibb xidməti leytenantı Azər Elyas oğlu Şəmilov da var.

Prezident İlham Əliyev:

«Azərbaycanda yetkin əhalinin 60%-dən çoxuna iki doza peyvənd vurulub»

Türkmənistanın paytaxtı Aşqabad şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) XV Zirvə Toplantısı keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov toplantını açaraq tədbir iştirakçılarını salamlayıb. O, İƏT-in XV Zirvə Toplantısına ev sahibliyi etməkdən məmnun olduğunu deyib, təşkilatın üzv ölkələr arasında siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə əlaqələrin möhkəmlənməsinə töhfə verəcəyini vurğulayıb.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxış edərək Zirvə Toplantısına sədrliyin Türkiyədən Türkmənistanı keçdiyini bildirib, «Birlikdə gələcəyə» devizi altındakı bu toplantının ortaq hədəfləri müəyyənləşdirmək, iqtisadi əlaqələri fəallaşdırmaq üçün yaxşı fürsət olduğunu qeyd edib. Türkiyə Prezidenti İƏT-ə üzv ölkələrin koronavirusla mübarizədə səylərinin birləşdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb, bu sahədə ölkəsində görülən işlərdən danışdı.

Sonra Zirvə Toplantısında **Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev** çıxış edib.

Azərbaycanın İƏT-in fəal üzvü olmasından danışan dövlət başçısı qeyd edib ki, üzv dövlətlərlə münasibətlərimiz dostluq və qarşılıqlı hörmətə əsaslanır. Mart ayında keçirilmiş XIV Zirvə Toplantısında İƏT-in Tədqiqat Mərkəzinin Nizamnaməsinin imzalandığını xatırladan İlham Əliyev Azərbaycanın mərhum Prezidenti Heydər Əliyevin təşəbbüsünün üzv dövlətlər tərəfindən dəstəklənməsinə görə təşəkkürünü bildirib.

Dövlətimizin başçısı çıxışında bir sıra digər məsələlərlə yanaşı, ölkəmizdə yeni növ koronavirusla bağlı vəziyyətə də toxunub: «COVID-19-a gəlincə, Azərbaycan cari ilin yanvar ayının ortalarından peyvəndlənmə kampaniyasına başlamışdır. Ölkədə yetkin əhalinin 60 faizdən çoxuna iki doza peyvənd vurulmuşdur.

Bu günə qədər ölkədə COVID-dən əziyyət çəkmiş insanlara və biznes subyektlərinə təqribən 3 milyard ABŞ dolları həcmində sosial-iqtisadi dəstək paketi təqdim edilmişdir. 2022-ci ildə həmin məqsədlərə dövlət büdcəsindən 1,6 milyard ABŞ dolları həcmində maliyyə dəstəyi paketi ayrılacaqdır.

Azərbaycan pandemiya ilə mübarizə sahəsində qlobal səylərin səfərbər edilməsi üçün mühüm addımlar atır. Biz «peyvənd millətçiliyi»nin qəti şəkildə əleyhinə olduğumuzu daim vurğulayırıq.

Bu il Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində Azərbaycanın təşəbbüsü ilə BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası və BMT Baş Assambleyasında bütün ölkələr üçün peyvəndlərdən istifadə məqsədilə bərabər imkanların təmin olunmasına dair qətnamələr qəbul edilib.

Bundan əlavə, Azərbaycan koronavirusla mübarizəni dəstəkləmək məqsədilə 80-ə yaxın ölkəyə birbaşa və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının xətti ilə maliyyə və humanitar yardımı etmişdir».

Prezident İlham Əliyev xatırladı ki, 2020-ci ildə Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın davam edən işğalına son qoyub. İşğal dövründə erməni vandalizmindən danışan ölkə rəhbəri hazırda həmin ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı yenidənqurma işlərindən söz açdı. Artıq reallığa çevrilən Zəngəzur dəhlizindən İƏT-ə üzv ölkələrin istifadə edəcəyinə əminliyini bildirib.

Zirvə Toplantısında Pakistan Prezidenti Arif Alvi, İƏT baş katibi Xosrov Naziri, İran Prezidenti İbrahim Rəisi, Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov, Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev və Qazaxıstanın Baş naziri Askar Mamin təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinin, iqtisadi əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar, yeni çağırışlar müstəvisində ortaya çıxan təhlükələrə qarşı birgə mübarizənin zərurətindən danışdılar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İstanbulun Demokratiya və Azadlıqlar Adasında keçirilən Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VIII Zirvə Görüşündə iştirak edib.

Dövlət Başçıları Şurasının iclasını açan Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bütün qonaqları İstanbulda salamlayıb, Zirvə Görüşünün əlaqələrimizdə yeni mərhələ açacağına əminliyini ifadə edərək deyib: «Sədrliyi təhvil aldığımız can Azərbaycana, pandemiya baxmayaraq, həyata keçirdiyi uğurlu fəaliyyətlər münasibətilə təbriklərimi çatdırıram».

«Siyasi və ictimai həmrəylik kimi, iqtisadi və ticari əlaqələri də gücləndirmək lazımdır», — deyən Türkiyə Prezidenti hazırda türkdilli ölkələr arasındakı ticarət dövriyyəsinin 21 milyard dollar təşkil etdiyini bildirib, qarşılıqlı sərmayələrin əhəmiyyətini, bu sahədəki maneələrin aradan qaldırılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Zirvə Görüşündə Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə Türk Dünyasının Ali Ordenini təqdim edib.

Dövlətimizin başçısı Zirvə Görüşündə çıxış edib.

İlk növbədə, bu yüksək mükafata – Türk Dünyasının Ali

Prezident İlham Əliyev: «Biz pandemiya qarşı birgə cavab verdik»

İstanbulda Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VIII Zirvə Görüşü keçirilib

Ordeninə görə təşəkkürünü bildirən Azərbaycan Prezidenti bunun böyük şərəf və məsuliyyət olduğunu deyib. Qeyd edib ki, İkinci Qarabağ savaşında göstərdiyimiz əzmkarlıq, iradə, rəşadət bizi böyük Zəfərə gətirib çıxardı. Rəmzi hal ondan ibarətdir ki, bu mükafatı Azərbaycan Türk Şurasına sədrliyi Türkiyəyə təhvil verən zaman alır. Bu, bizim son iki il ərzindəki işlərimizə də verilən qiymətdir.

Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, bu gün türk dövlətlərinin birgə gələcəyi üçün ortaq köklərimiz, dilimiz, dinimiz və ortaq maraqlarımız kimi

çox möhkəm zəmin var. Dövlət başçısı Azərbaycanın ikiillik sədrlik dönməsində türk dünyasının birləşməsi üçün göstərdiyi səylərdən danışdı.

Azərbaycan Prezidenti yeni növ koronavirus infeksiyası əleyhinə mübarizədə əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğulayıb: «Bu gün dünyanı bürüyən pandemiya qarşı biz birgə cavab verdik. Keçən ilin aprel ayında videokonfrans şəklində Zirvə Görüşü keçirilmişdir. Bizim təşkilatımızda həm üzv ölkələr bir-birinə kömək göstərirlər, həm də başqa ölkələrə kömək göstəririk».

Qırğızıstan Prezidenti Azərbaycan dövlət başçısına vaksinlər üçün təşəkkür etdi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İstanbulda Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarovla görüşüb.

Qırğız həmkarı ilə ilk görüşün çox xoş olduğunu deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev belə görüşlərin çox olacağına əminliyini bildirib: «Əlamətdar haldır ki, biz Türk Şurasının tədbiri çərçivəsində görüşürük və bu Şura təşkilatına çevrilir. Əlbəttə, bu Zirvə görüşü bütün türk dünyası və bizim ölkələr üçün tarixi əhəmiyyət kəsb edəcək, həm də ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlər barədə söhbət etmək üçün yaxşı imkan yaradacaq. Biz həm siyasi, həm iqtisadi, humanitar sahələrlə bağlı məsələlərin geniş spektri barədə qarşılıqlı aktiv fəaliyyətə ümid edirik və düşünürəm ki, bütün məsələlər spektri üzrə yaxşı potensial var. Artıq xarici işlər nazirləri səviyyəsində görüşlər olub və sizin xarici işlər naziri Azərbaycana səfər edib. Buna görə düşünürəm ki, bu gün biz ölkələrimizin, xalqlarımızın rifahı naminə əlaqələrimizin tam dəyərli olması və son nəticəyə yönəlməsi üçün ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etməsinə yaxşı təkan verəcəyik».

Öz növbəsində Prezident Sadır Japarov bu görüşü, şəxsən tanışlığa çox şad olduğunu deyib: «Qırğızıstan və Azərbaycan qardaş ölkələrdir. Qırğızıstanda qardaş Azərbaycan xalqının uğurlarına və nailiyyətlərinə həmişə şadiq. Sizin müdrik siyasətiniz sayəsində Azərbaycan dünya arenasında beynəlxalq mövqelərini xeyli möhkəmləndirib. Ölkələrimiz arasında münasibətlər tarixin, mədəniyyətin, dilin, mənəvi və dini dəyərlərin ortaq olmasından irəli gələn möhkəm

dostluq və qardaşlıq tellərinə əsaslanır. Qırğız Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında müasir dövlətlərarası münasibətlərin təməli beynəlxalq miqyaslı görkəmli şəxsiyyət, Sizin atanız Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Qırğızıstanlılar Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib və ölkələrimiz arasında çoxəsrlik dostluğun möhkəmlənməsinə onun tarixi töhfələrini qiymətləndirirlər.

Fürsətdən istifadə edib, bizə 40 min doza «AstraZeneca» vaksini şəklində humanitar yardım göstərilməsinə görə Sizə təşəkkürümü bildirmək istədim. Azərbaycan vaksin istehsalçısı olmadığı halda öz xüsusi ehtiyatlarından istifadə etməklə dəyərli jest edib. Bütün bunları dostluq və qardaşlıq təzahürü hesab edirəm. Yardıma görə Sizə bir daha təşəkkür edirəm».

Görüşdə ölkələrimiz arasında iqtisadi münasibətlərin genişləndirilməsi, investisiyalar, enerji, nəqliyyat və digər sahələrdə, eləcə də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əlaqələrin gücləndirilməsi məsələləri müzakirə olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin himayəsi altında və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə «COVID-19-dan sonrakı dünya» mövzusunda növbəti Qlobal Bakı Forumu keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Forumun açılış mərasimində iştirak edib.

VIII Qlobal Bakı Forumunu Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrİ İsmail Serageldin açıq elan edib. Adətən, yaz aylarında keçirilən bu Forumun bu il pandemiya səbəbindən məhz bu vaxt təşkil olunduğunu deyən həmsədr toplantının bir sıra mövzulara həsr edildiyini, o cümlədən pandemiya təcrübəsindən çıxış edərək, onunla mübarizə yollarını araşdıracağını, eləcə də qadınların müxtəlif hüquqları uğrunda mübarizənin müzakirə olunacağını söyləyib.

Forumun açılış mərasimində çıxış edən **Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev** bildirib ki, Mərkəzin həmsədrleri ilə 2021-ci ildə keçiriləcək illik Qlobal Bakı Forumunu müzakirə edəndə burada geniş təqdimatların olacağını təsəvvür etmirdilər: «Bu, birinci növbədə onu göstərir ki, COVID-lə bağlı vəziyyət yaxşılaşır. İkinci növbədə isə həm də onu göstərir ki, siz bu tədbirə böyük əhəmiyyət verirsiniz. Çünki Qlobal Bakı Forumu qlobal siyasətə aid təxirəsalınmaz və vacib məsələlərin müzakirəsi baxımından aparıcı platformalardan birinə çevrilib».

Pandemiya dövründə quruma mükəmməl rəhbərlik etdiklərinə görə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrleri xanım Vayra Vike-Freyberqaya və cənab Serageldinə təşəkkürünü bildiren dövlət başçısı Forumun çox geniş gündəliyindəki bir neçə məsələyə toxunub: «Birincisi, əlbəttəki, pandemiya ilə bağlıdır. Çünki bu, indi qlobal gündəlikdə bir nömrəli məsələdir. ...Azərbaycan lap əvvəldən – bu xəstəliyin, böhranın baş qaldırdığı vaxtdan həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq səviyyədə çox fəal addımlar atmışdır. Biz bu il yanvarın 18-

VIII Qlobal Bakı Forumu ən aktual

dən regionda ilk ölkələrdən biri olaraq peyvəndləməyə başladıq. Bu vaxta qədər yaşı 18-dən yuxarı olan əhəlinin 60 faizindən çoxu iki dozanı alıb. Nisbətən qısa müddət ərzində biz ümumi çarpayı sayı, demək olar ki, 4 min olan 13 yeni dövlət xəstəxanası açdıq. Ümumilikdə, pandemiya ilə mübarizə aparmaq üçün 46 dövlət xəstəxanası ayrılışmışdır. İndi bizdə qapanma yoxdur. Vəziyyət nəzarət altındadır. Yeganə məhdudiyətə ondan ibarətdir ki, biz daxili məkanlarda maska taxmaq məcburiyyətindəyik. Ümidvaram ki, biz vəziyyəti nəzarət altında saxlaya biləcəyik.

Eyni zamanda, biz əvvəllər olan qapanmaların yükünü azaltmaq üçün ciddi tədbirlər gördük. Biz işini itirmiş, qapanmalardan əziyyət çəkmiş insanlar üçün 2020-ci və 2021-ci illərdə sosial-iqtisadi yardım paketini ayırdıq və paketin ümumi dəyəri 2,9 milyard ABŞ dolları idi. Bu vəsait dövlət büdcəsindən maliyyələşmişdir. Biz bunu etməyə davam edəcəyik, çünki biz özərini tamamilə yeni bir vəziyyətdə görəndə insanların üzərinə düşmüş yükü azaltmalıyıq. Biz əsasən iki peyvənddən istifadə edirik. «Sinovac» və «Pfizer»-dən. Qeyd etdiyim kimi, peyvəndləmə səviyyəsi yüksəkdir. Bu, əlbəttə ki, dövlət siyasəti sayəsində mümkün olmuşdur. Eyni zamanda, bildirmək istədim ki, əhalimizin bu məsələyə çox məsuliyyətlə yanaşması bizdə məmnunluq doğurur. Peyvəndləmə məcburi deyil. Bizdə hər hansı bir anti-peyvəndləmə kampaniyası və ya hətta anti-peyvəndləmə tendensiyası yoxdur. Azərbaycan xalqı peyvəndləmənin vacibliyini anlayır və bu, bizim işimizi xeyli asanlaşdırır. Azərbaycan qlobal miqyasda da çox fəal addımlar atıb. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının və Qoşulmama Hərəkatının hazırkı sədri olaraq ötən il bizim təşəbbüsümüzlə aprel və may aylarında hər iki təşkilatın COVID-ə həsr olunmuş xüsusi Zirvə görüşü keçirildi.

Qoşulmama Hərəkatının Sammitində biz BMT-nin Baş Assambleyasının COVID-ə həsr olunmuş xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etdik. Bu təşəbbüs beynəlxalq birliyin mütləq əksəriyyəti tərəfindən dəstəkləndi və bu xüsusi sessiya keçən ilin 3-4 dekabr tarixlərində baş tutdu.

Bu, bizim qlobal məsələlərin müzakirəsinə olan töhfəmiz idi. Eyni zamanda, biz BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında peyvəndlərə bərabər və universal çıxışa, peyvəndlərin ədalətli bölgüsünə dair təşəbbüs irəli sürdük. Biz qlobal səviyyədə «peyvənd millətçiliyi» və vaksınların ədalətsiz bölgüsü haqqında danışan ölkələrdənəm. Bəzi ölkələr artıq peyvəndin üçüncü dozasının tətbiqini planlaşdırır. Digər ölkələrdə isə vaksinasianın səviyyəsi aşağıdır. Beləliklə, biz bərabər imkanların yaradılması üçün bu məsələni müzakirə etməliyik.

Bununla yanaşı, qeyd etmək istəyirəm ki, bizim təşəbbüsümüzlə COVID-19-un müalicəsi ilə bağlı məlumat bazası yaradılıb və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrdə həmin məlumat bazasından istifadə edir. Bu isə öz növbəsində ÜST-yə öz dəstəyini düzgün planlaşdırmağa və proqnozlaşdırmağa kömək edir. Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində biz 30-dan artıq ölkəyə maliyyə və humanitar yardım etmişik. Biz təmənnəsiz olaraq bir neçə ölkəni peyvənd dozaları ilə təmin etmişik. Eyni zamanda, biz yoxsul ölkələrin dəstəklənməsi üçün Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına könüllü olaraq 10 milyon dollar həcmində maliyyə töhfəsi etmişik. Bunlar bizim qlobal səviyyədə atdığımız addımlardır. Əlbəttə, beynəlxalq ictimaiyyətin səylərinin birləşdirilməsi və dünyanın aparıcı dövlətlərinin məsuliyyətli yanaşma nümayiş etdirməsi bu xəstəliyin öhdəsindən gəlməyə yardım edəcək».

Prezident İlham Əliyev öz

çıxışında digər aktual mövzulara da toxunub. Çıxışının sonunda dövlət başçısı iştirakçılara təşəkkür bildirib və Forumu uğurlar arzulayıb.

Bosniya və Herseqovina-nın Rəyasət Heyətinin sədri Şefik Caferoviç diqqəti 5 milyon insanın ölümünə səbəb olan COVID-19 pandemiyasına çəkərək, bu vəziyyətin dünyanın gələcəyi ilə bağlı qarşıda yeni vəzifələr qoyduğunu qeyd edib. «Vəziyyət heç vaxt əvvəlki kimi olmayacaq, artıq dünya dəyişdi», – deyən Şefik Caferoviç vurğulayıb ki, COVID-19 hamıdan ümumi səylərin göstərilməsini tələb edir. Çünki bu böhran təkbəşinə aradan qaldırıla bilməz.

Latviya Prezidenti Eglis Levids video müraciətində bildirib ki, dünyanın hazırkı vəziyyəti dəqiq nizam-intizam və qlobal səfərbərlik tələb edir. Latviya Prezidenti bu istiqamətdə Azərbaycanın təşəbbüslərini yüksək qiymətləndirərək deyib: «Bu baxımdan mən koronavirusa cavab olaraq 2020-ci ilin dekabrında BMT-nin Baş Assambleyasında xüsusi sessiya təşəbbüsü ilə çıxış etmiş Azərbaycanı alqışlamaq istərdim. Bu tədbir pandemiya qarşı qlobal səylərin səfərbər olunması məqsədilə BMT platformasının idarə olunmasına çox gözəl nümunə oldu. Ötən il Latviyanın COVID-19 şəraitində yalan məlumatlara qarşı mübarizə ilə bağlı BMT daxilində irəli sürdüyü regionlararası bəyanata verdiyi dəstəyə görə Azərbaycana bir daha təşəkkür etmək istəyirəm».

Tədbir iştirakçılarını salamlayan **Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfiri Filip Barkley Böyük Britaniya Hökuməti** və öz adından Qlobal Bakı Forumuna uğurlar arzulayıb, **Böyük Britaniyanın Baş naziri Boris Consonun** Forumu ünvanladığı müraciətin mətnini oxuyub.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın adından çıxış edən **Türkiyənin sabiq Baş naziri Binəli Yıldırım** da Foru-

mun əhəmiyyətini vurğulayaraq deyib ki, Bakı Forumunun mövzusunun «COVID-19-dan sonrakı dünya» kimi müəyyən edilməsini vaxtında və tam yerində olan düşüncə hesab edir. Binəli Yıldırım pandemiya dövründə Türkiyədə həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirlərdən danışaraq, səhiyyə sektorunda görülən işlərə diqqət çəkib.

Sonra tədbir iştirakçılarında **Roma Papası Fransisk**in xüsusi müraciəti çatdırılıb. VIII Qlobal Bakı Forumunun iştirakçılarında xeyir-duasını yetirən Fransisk Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 880 illiyinə

təsədüf edən bu mühüm tədbiri beynəlxalq birlik rəmzi kimi dəyərləndirib. COVID 19-un Forumun gündəliyinin əsas mövzularından biri olmasının əhəmiyyətini xüsusi vurğulayan Roma Papası tədbir iştirakçılara uğurlar arzulayıb.

Daha sonra **Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Baş direktoru Tedros Adhanom Gebreyesus** video bağlantı vasitəsilə çıxış edib. Hamı üçün bərabər səhiyyə imkanlarının təmin olunması ilə bağlı razılığa gəldiyini söyləyən ÜST rəsmisi bu imkanı yaratmaq üçün təşkilata maliyyə yardımını göstərdiyinə, Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi peyvəndlərin digər ölkələrlə bölüşdürülməsi təşəbbüsü ilə çıxış etdiyinə görə Azərbaycan Prezidentinə öz minnətdarlığını bildirib. O deyib: «Multikulturalizm qlobal çağırışlarla mübarizə aparılması üçün vacib bir məqamdır. Lakin çoxtərəfli səylərimizə və bərabərliyi təmin etmək üçün gördüyümüz işlərə baxmayaraq, yenə də bəzi məsələlər bizdən daha çox həmrəylik tələb edir. Biz dəyişikliklərə nail olmalıyıq. Hazırda baş verən böhran hər yerdə hiss olunur. Dünya ölkələrinin təxminən üçdə ikisi öz əhalisinin kifayət qədər çoxunu peyvəndləyib. Lakin digər ölkələrdə bu göstərici aşağı səviyyədədir. ÜST-nin məqsədi hər bir ölkənin əhalisinin azı 40 faizinin bu ilin sonunadək peyvəndlənməsidir. Növbəti ildə bu rəqəmin daha da artırılması əsas məqsəddir».

Tedros Gebreyesus COVID-lə mübarizədə beynəlxalq səviyyədə səylərini əsirgəməyən Azərbaycana səfərini də məmnunluqla xatırlayıb: «2018-ci ildə mən məmnunluq hissi ilə Azərbaycana səfər etdim. Azərbaycan Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyev tərəfindən qəbul olundum və universal səhiyyə paketi məsələsini müzakirə etdik. Biz bu növbəti addıma hazırlaşmalıyıq. Gəlin, bu pandemiya bizim gələcəyimizlə bağlı vacib məsələ kimi

yanacaq. Bu, bizim iqtisadi sabitliyimizə aparan yoldur».

BMT-nin Cenevrə ofisinin baş direktoru Tatyana Valovaya planeti narahat edən məsələlərin müzakirəsinə xüsusi həssaslıqla yanaşdığına görə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinə minnətdarlıq edib. O, COVID-19-un dünyadakı sosial bərabərsizliyi daha qabarıq üzə çıxardığını və bu problemin öhdəsindən uğurla gəlmək üçün beynəlxalq ictimaiyyətin səylərini gücləndirməsinin vacibliyini bildirib. Bu istiqamətdə BMT-nin üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən

na görə Bakı Forumunun bu dəfəki mövzusunun gələcəyi müzakirə etmək baxımından əhəmiyyətli olduğunu bildirib. «Bütün mövcud problemlərin həlli birgə müzakirələrdən, birgə söylərdən keçir», – deyən həmsədr Forumun məqsədinin də məhz bu yolla problemlərin həll variantlarını tapmaq olduğunu söyləyib.

Sonra 2021-ci il üçün «Nizami Gəncəvi beynəlxalq mükafatı»nın təqdimatı olub.

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədr İsmail Serageldin bu il bu mükafata Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının baş direktoru Tedros Adha-

sinin yalnız 5 faizi birinci doza vaksin qəbul edib. COVAX platformasından daha çox faydalanmaq lazımdır. ÜST-yə vaksinlərin daha ədalətli paylanması sisteminin hazırlanmasına kömək etməliyik. Zəngin ölkələr də vaksinlərin paylanmasında böyük rol oynamalıdır.

Panel iclasında çıxış edən **İsrailin sabiq prezidenti, 2006-2009-cu illərdə Knessetin prezidenti Daliya İtzik** İsrailin əhalisinin əksəriyyətinin vaksinləndiyi nadir ölkələrdən biri olduğunu qeyd edib: «İsraildə əhalinin böyük əksəriyyəti qısa zamanda peyvəndlənib. 6 mil-

milyon və onun dalğaları qarşısında aciz qalacağıq».

Səhiyyə nazirinin birinci müavini bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət və qurduğu beynəlxalq münasibətlər sayəsində Azərbaycan vaxtında lazımı miqdarda vaksin alıb. Milli Vaksinasia Strategiyası hazırlanıb və ölkədə yanvarın 18-dən peyvəndləmə prosesi başlayıb: «Əhalinin hədəf qruplarının 60 faizi iki doza ilə peyvəndlənib. İkinci dozadan 6 ay keçdikdən üçüncü doza ilə peyvəndləmədə aparılır. Azərbaycanda pandemiyanın ilk günlərindən ictimai kampaniya, maa-

paylanmasına töhfə verəcəklərinə ümid etdiyini bildirib.

Sloveniyanın sabiq prezidenti Danilo Turk qeyd edib ki, COVID-19 dünyanın reallığını, çatışmazlıqlarını, problemlərini üzə çıxardı: «Bu, bizim üçün dərs olacaq və gələcəkdə strategiyaların hazırlanmasında kömək göstərəcək. Hazırda dünyada beynəlxalq əməkdaşlığın zəif olduğu görünür, daha çox milli sistem üzə çıxır. İctimai səhiyyə xidmətləri o qədər güclü deyil. Peyvəndlərlə bağlı millətçilik hökm sürür. Biz buna tənqidi yanaşmalı, ədalətsiz paylanmanın qarşısını almalı, qlobal bir platforma üzərində söylərimizi birləşdirməliyik. Yüksək səhiyyə standartları ilk növbədə insan hüquqlarının göstəricisidir. Səhiyyə xidmətləri ölçən olmalıdır».

Panel iclasında çıxış edən **Latviyanın sabiq Baş naziri Lamdota Strauyuma** deyib: «Hesab edirəm ki, az inkişaf etmiş və xüsusilə kasıb dövlətlərə COVID-19 vaksinlərinin ölkəyə gətirilməsi üçün yardımımızı əsirgəməməliyik. Beynəlxalq əməkdaşlıq gücləndikcə vaksinlərin istehsalının səmərəliliyi də artır. Onu da qeyd edirəm ki, Avropa İttifaqının üzvü olan Latviya pandemiya dövründə vaksinlərin işlənilməsi üçün 2,5 milyard dollar vəsait yönəldib. Bundan başqa, vaksinlərin təhlükəsizliyi və təchizatı məsələsinə dədiqqət yetirmək lazımdır. Pandemiya dünya ölkələrinin ictimai səhiyyə sistemindəki boşluqları ortaya çıxardı. Bir sıra ölkələrdə tibb işçiləri çatışmazlığı və monitorinq işinin zəifliyinin şahidi oldu. Hesab edirəm ki, problemlərin həlli və təkmilləşdirilmiş səhiyyə xidmətlərinin təşkili üçün beynəlxalq əməkdaşlığı artırmaq lazımdır. Təəssüf ki, səhiyyə sistemi hələ də çətinliklərlə üzlənir. Hazırda COVID-19 əleyhinə vaksinasia infeksiya ilə ən yaxşı mübarizə üsuludur».

Tacikistan Respublikasının Prezidentinin sosial inkişaf məsələləri və ictimaiyyətə əlaqələr üzrə köməkçisi, parlamentin Qanunvericilik və insan hüquqları komitəsinin sədri Emomali Nasriddin da COVID-19 pandemiyanın dünya ölkələrinin təhsil sistemində və aztəminatlı əhali təbəqəsinə daha çox mənfi təsir etməsindən danışıb, qlobal problemlərin həlli üçün Tacikistanın bütün vacib tədbirləri həyata keçirməyə hazır olduğunu deyib.

Qeyd edək ki, üç gün davam edən VIII Qlobal Bakı Forumunda qlobal əhəmiyyət kəsb edən məsələlərin müzakirəsi məqsədilə dünyanın 40-dan çox ölkəsindən ali və yüksək səviyyəli nümayəndələr, sabiq dövlət və hökumət başçıları, beynəlxalq və yeri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, eləcə də digər nüfuzlu qonaqlar iştirak ediblər. Hibrid formatda təşkil edilən tədbirə 300-ə yaxın qonaq canlı və onlayn qaydada qoşulub.

dünya problemlərini müzakirə etdi

gəlmək üçün həyata keçirilən tədbirlərdən danışıb.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin rəhbəri Tomas Baxin tapşırığı ilə foruma qatılan **Xorvatiyanın sabiq Prezidenti Kolinca Qrabar - Kitaroviç** çıxış edərək pandemiyanın beynəlxalq olimpiya hərəkatına da təsir göstərdiyini deyib. Vurğulayıb ki, cəmiyyətlərin böhranlara qarşı daha müqavimətli olması üçün beynəlxalq əməkdaşlıq vacibdir. Həmrəylik heç vaxt arxa plana keçməməli, səhiyyə və peyvəndlər siyasiləşdirilməməlidir. Beynəlxalq Olimpiya Komitəsi hesab edir ki, COVID-19-a qarşı peyvəndlər bütün ölkələr arasında bərabər paylanmalıdır.

Beynəlxalq Valyuta Fondunun direktoru Kristalina Georgiyeva videomüraciətində bildirib ki, pandemiya ilə əlaqədar dünya iqtisadiyyatı böyük böhranla üzləşib. O, əminliyini bildirib ki, dünya əhalisinin 40 faizinin peyvənd olunması iqtisadiyyatların bərpası prosesinə töhfə verəcək. Kristalina Georgiyeva bununla bağlı birgə söylərlərin göstərilməsinin əhəmiyyətinə toxunub, bunun gələcək iqtisadi şoklara qarşı müqavimətin yaradılması baxımından vacib olduğunu diqqətə çatdırıb.

BMT-nin qlobal təhsil üzrə xüsusi elçisi, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Qlobal Sağlamlığın maliyyələşdirilməsi üzrə səfiri Qordon Braunda video müraciətində COVID-19-a, həmçinin iqlim dəyişikliyinə qarşı birgə mübarizənin əhəmiyyətindən danışıb. «Pandemiya səhvlərdən nəticə çıxarmaq üçün mühüm hadisədir», – deyən Qordon Braund ÜST-nin dünya əhalisinin ən azı 40 faizinin peyvənd olunması ilə bağlı təşəbbüsünün bütün ölkələr və ictimai təşkilatlar tərəfindən dəstəklənməsinin, peyvəndlərin bərabər paylanmasının vacibliyini qeyd edib.

Latviyanın sabiq Prezidenti, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədr Vayra Vike-Freyberqa COVID-19-dan sonra dünyanın dəyişəcəyini, bu

nom Gebreyesusun və BMT-nin Cenevrə ofisinin baş direktoru Tatyana Valovayanın layiq görüldüyünü bildirib.

Tedros Gebreyesus bu mükafatı COVID-19-a qarşı ön sırada mübarizə aparan insanlara həsr etdiyini, onu qəbul etməkdən şərəf hissi duyduğunu söyləyib. Bu mükafatı həm də Azərbaycanın dahi şairi Nizami Gəncəvinin tolerantlıq, müxtəliflik və insansəverlik hisslərinin ifadə olduğu fikirlərinə bağlılıq kimi qəbul etdiyini deyib.

Tatyana Valovaya da mükafata görə təşəkkürünü bildirib: «Bu mühüm medalı qəbul etmək mənim üçün böyük şərəfdir. Dahi şair Nizami Gəncəvi uzaqgörənliyi ilə seçilən bir şəxs olub. Onun dəyərli fikirləri artıq çoxdan öz ana vətəninədən kənara çıxıb. O, dünya mədəni irsinin bir hissəsidir. Nizami Gəncəvinin «Xəmsə»sində yazdığı fikirlər BMT-nin də ideyalarına uyğundur.

Sonra VIII Qlobal Bakı Forumu öz işini panel iclaslarında müxtəlif mövzularda müzakirələrlə davam etdirib.

«İctimai səhiyyə və insanların vaksinasiası»

VIII Qlobal Bakı Forumu çərçivəsində «İctimai səhiyyə və insanların vaksinasiası» mövzusunda beşinci panel iclası keçirilib.

ABŞ-ın Xarici Siyasət üzrə Milli Komitəsinin prezidenti Suzan Elliottun moderatorluğu ilə keçən iclasda qlobal pandemiya ilə mübarizə, COVAX platformasının fəaliyyəti, vaksinlərin qeyri-bərabər bölgüsü müzakirə edilib.

Suzan Elliott bildirib ki, COVID-19 peyvəndlərinin vaxtında, keyfiyyətli və ədalətli paylaşılması çox vacibdir. Hazırda dünyanın aztəminatlı ölkələrində əhalinin yalnız 10 faizə qədəri vaksinasiyadan keçib. Peyvəndləmə ilə əlaqədar xüsusilə Afrikada acınacaqlı vəziyyət müşahidə olunur: «Afrika əhali-

yon əhali birinci doza, 3 milyon isə hər iki doza peyvəndi qəbul edib. 2 milyon əhaliyə isə üçüncü doza vurulub. Ölkədə əhalinin 60 faizi peyvəndlənib. Həmçinin ölkədə 12 yaşdan yuxarı uşaqların peyvəndlənməsi başlanılıb. Yaş azaldıqca peyvəndləmə göstəricisi də

azalır. Gənclər arasında vaksinasia aparılmasında çətinlik çəkirik. Bu da vaksinlər haqqında dezinformasiyaların yayılması səbəbindən baş verir».

D.İtzik xatırladı ki, qlobal səviyyədə peyvəndlərin paylaşılması üçün yaradılmış COVAX sistemi hər bir ölkənin maraqlarını nəzərə alır: «Bu məsələdə hər bir ölkənin əvvəlcə öz vətəndaşlarının sağlamlığının qayğına qalması başa düşüləndir, lakin istərdik ki, hər bir ölkə üçün də eyni əlçatınlıq olsun. Bu sahədə ölkələrin beynəlxalq sazişə qoşulması təqdirə layiqdir». Sabiq prezident İsrailin müxtəlif ölkələrlə əməkdaşlıq etdiyini, peyvənd yardımı göndərdiyini vurğulayıb.

Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin birinci müavini, səhiyyə nazirinin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Teymur Musayev COVID-19-un dünya ölkələrinin səhiyyə sistemində təzyiqindən, ÜST-nin vaksinlərin paylaşılması ilə bağlı statistikasından söz açıb. T.Musayev yüksək gəlirli ölkələrdə hər 100 nəfərə 133 doza vaksin düşdüyü halda, aşağı gəlirli ölkələrdə bu rəqəmin 4-ə bərabər olduğunu təəssüflə qeyd edib: «Belə bir şəraitdə pandemiyanı istənilən şəkildə idarə edə bil-

rfləndirmə tədbirlərinə başlanıldı. Burada kütləvi informasiya vasitələri, vətəndaş cəmiyyəti də mühüm rol oynadılar. Ölkəmizdə vaksinasiyadan keçənlərin, virusa yoluxan və sağalanların sayı ilə bağlı rəqəmlər şəffaf şəkildə paylaşılır».

T.Musayev Azərbaycanda

Parlamentin sədri Sahibə Qafarova Sankt-Peterburqda beynəlxalq konfransda çıxış edib

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Müstəqil Dövlətlər Birliyi üzv dövlətlərinin Parlamentlərarası Assambleyasının (MDB PA) tədbirlərində iştirak etmək üçün Sankt-Peterburqda işgüzar səfərdə olarkən «Səhiyyə xidmətlərinin hamıya şamil olunması və dayanıqlı inkişafın məqsədləri» mövzusunda beynəlxalq konfransda çıxış edib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə bildirildiyinə görə, Milli Məclisin sədri qeyd edib ki, COVID-19 pandemiyasının tüğyan etməsi fərdi səhiyyə xidmətlərinin hamıya şamil olunmasının vacibliyi ön plana çıxır. Buna görə də indiki dövrdə bu konfransın əhəmiyyəti böyükdür.

Sahibə Qafarova bildirib ki, səhiyyə xidmətlərinin hamıya şamil olunmasının əsas vəzifələrindən biri müalicənin hər kəs üçün əlçatan olmasıdır. Bütün ölkələrdə səhiyyəyə qoyulan investisiyaların həcmi və keyfiyyətinin yüksəldilməsi, milli səviyyələrdə fəaliyyətlərin artırılması dünyanı bu məqsədə nail olmağa daha da yaxınlaşdıracaq.

Beynəlxalq konfransın iştirakçılarında Azərbaycan səhiyyəsi barədə məlumat verən spiker qeyd edib ki, ölkəmizdə səhiyyə sisteminin inkişafı, maddi-texniki bazasının və kadr potensialının möhkəmləndirilməsi, bu sahədə infrastrukturun yenilənməsi daim dövlətin diqqət mərkəzindədir. Ölkə rəhbərliyinin həyata keçirdiyi sosial siyasət sayəsində dövlət büdcəsində səhiyyəyə ayrılan vəsaitin ilbəil artırılması tibb müəssisələrinin fəaliyyətinin yaxşılaşdırılmasına və ümumilikdə xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsinə imkan yaradır.

Sahibə Qafarova bildirib ki, son 18 ildə ölkəmizdə 700-dən çox xəstəxana yenidən qurulub və əsaslı təmir olunub. Tibb müəssisələrimiz ən yüksək standartlara cavab verir. Səhiyyə sisteminin və tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində ardıcıl addımlar atılır. Azərbaycanda hər il 5 milyondan çox insan dövlət hesabına tibbi müayinədən keçir.

Nəzərə çatdırılıb ki, hazırda tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və əhalinin bu xidmətlərə əlçatanlığının təmin edilməsi məqsədilə ölkəmizdə icbari tibbi sığorta tətbiq olunur. Bu məqsədlə 2016-cı ildə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi yaradılıb.

Milli Məclisin sədri səhiyyə sahəsində bir sıra dövlət proqramlarının həyata keçirilməsində

müstəsna xidmətləri olan Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətini ayrıca qeyd edib. Bildirib ki, Fond şəkərli diabet və talassemiya xəstələrinə qulluq və müalicə edilməsi, qanvermə aksiyaları, ana və uşaq sağlamlığının qorunması sahələrində bir çox böyük layihələri gerçəkləşdirib.

Azərbaycan parlamentinin rəhbəri qeyd edib ki, 2030-cu ilədək səhiyyə xidmətlərinin hamıya şamil olunmasını təmin etmək BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri çərçivəsində əsas hədəflərdən biridir. Azərbaycan öz regionunda 2030-cu ilədək olan dövrdə Gündəliyin icrasına dair 3-cü könnüllü milli hesabatı təqdim edən ilk dövlətdir, dünya miqyasında isə 12 ölkədən biridir. Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri İndeksində 100 mümkün balдан 72,4 bal toplayan Azərbaycan 2021-ci ilədək Dayanıqlı İnkişaf Hesabatında 165 ölkə arasında 55-ci yeri tutub ki, bu da regionda ən yaxşı nəticədir. Bundan başqa, insan sağlamlığı ölkənin 2030-cu ilə qədər sosial-iqtisadi inkişafının tərkib hissəsi və 5 milli prioritetindən biridir.

Konfransda Sahibə Qafarova son illərin bütün dünyada səhiyyə sistemi üçün sınaq dövrü olduğunu vurğulayıb. O, nəhəng elmi-intellektual potensiala və qabaqcıl texnologiyalara malik ən inkişaf etmiş ölkələrin belə koronavirus epidemiyasının yayılmasının qarşısını ala bilmədiklərini təəssüflə qeyd edib.

Spiker diqqətə çatdırıb ki, keçən il dünya pandemiyaya məruz qalarkən beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərinin 20 faizi işğal altında olan Azər-

baycan 1 milyondan çox qaçqın və məcburi köçkününün olmasına, Ermənistanın davamlı hərbi təxribatlarına və bunun nəticəsində torpaqlarının azad edilməsi üçün başlanmış 44 günlük müharibəyə baxmayaraq, infeksiyanın yayılması nəticəsində yaranmış təhlükələrə vaxtında və adekvat reaksiya verərək ciddi tədbirlər gördü.

Milli Məclisin sədri çıxışında pandemiya ilə mübarizədə Azərbaycan parlamentinin rolundan da söz açıb. O, məlumat verib ki, parlamentdə, həmçinin ayrı-ayrı komitələrdə problemlə əlaqədar geniş müzakirələr təşkil olunub, bir sıra qanunvericilik aktlarına əhali arasında koronavirusa yoluxma hallarının azaldılmasına xidmət edən əlavə və dəyişikliklər edilib.

Azərbaycan tərəfindən COVID-19-la mübarizədə global səylərin, o cümlədən BMT və Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində səylərin səfərbər olunması təşəbbüsünün irəli sürüldüyünü vurğulayan Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova xatırladı ki, ölkəmiz «peyvənd millətçiliyi»ndən – zəngin ölkələrin öz ehtiyaclarından qat-qat artıq peyvənd almasından narazılığını dəfələrlə açıq şəkildə bəyan edib. Spiker bildirib ki, noyabrın 17-də BMT Baş Assambleyasının 76-cı sessiyası çərçivəsində Assambleyanın üçüncü komitəsində Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının üzvləri arasında irəli sürülmüş «COVID-19 əleyhinə peyvəndlərə bərabər, məqbul qiymətə, vaxtında və universal əlçatanlığın təmin edilməsi» adlı qətnamə qəbul edilib. BMT-yə üzv olan 126 dövlət həmmüəllif qismində bu qətnaməyə qoşulub.

Parlament sədri konfrans iştirakçılarında onu da bildirib ki, Azərbaycan könnüllü olaraq Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları məbləğində maliyyə yardımı edib. Bununla yanaşı, koronavirusla mübarizəni dəstəkləmək üçün 30-dan çox ölkəyə humanitar və maliyyə yardımı göstərib. Azərbaycan bir neçə ölkəyə təmənnasız peyvənd dozaları verib.

Çıxışının yekununda Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova əminliyini ifadə edib ki, parlamentarlar da öz səviyyələrində əhalinin sağlamlığının ümumbəşəri təhlükəsizliyini təmin etmək üçün bütün mümkün tədbirləri görəcək və bununla da davamlı inkişaf məqsədlərindən birinə – sağlam həyat tərzinin təmin edilməsinə və hamı üçün rifahın təşviqinə nail olacaqlar.

Milli Məclisin Səhiyyə, Mədəniyyət, İctimai birliklər və dini qurumlar, Elm və təhsil, Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitələrinin birgə iclası keçirilib.

Milli Məclisin beş komitəsində dövlət büdcəsi müzakirə edilib

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə bildirildiyinə görə, iclasda «Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsi haqqında» qanun layihəsi müzakirə olunub.

İclası açan Milli Məclisin sədr müavini, İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fəzail İbrahimli Azərbaycanın bütün bu uğurlarının əsasında iqtisadi inkişafın və onun hərəkətverici qüvvəsi olan dövlət büdcəsinin dayandığını vurğulayıb, 5 komitənin bu birgə iclasında «Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsi haqqında» qanun layihəsinin müzakirəyə çıxarılmasını bu cəhətdən əlamətdar adlandırdı.

Büdcə layihəsini təqdim edən maliyyə naziri Samir Şərifov bildirib ki, 2022-ci ilin dövlət büdcəsində keçən il nisbətən gələn il üçün büdcə xərcləri artırılaraq 29 milyard 879 milyon manat məbləğində təklif olunur. Bu da gələn il üçün proqnozlaşdırılan ÜDM-in 34,5 faizinə bərabərdir. Cari ildə olduğu kimi, növbəti ildə də dövlət büdcəsinin prioritet xərclərində işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpa və yenidən qurulması, Silahlı Qüvvələrimizin müdafiə qabiliyyətinin daha da möhkəmləndirilməsi, dövlətimizin milli təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, dövlət sərhədlərinin etibarlı qorunması kimi məsələlərə xüsusi önəm verilib.

Növbəti ilin büdcəsində səhiyyəyə ayrılan vəsaitin yenə prioritet xərc istiqaməti kimi qaldığını deyən nazir bildirib ki, bu məbləğ 1 milyard 789 milyon manat təşkil edəcək. Bu, cari ilə nisbətən 119 milyon manat çoxdur.

Samir Şərifov qeyd edib ki, son 5 ildə səhiyyə üzrə xərclərin ümumdaxili məhsulda payı artıb. Bu sahədə xərclərin məbləği mütləq ifadədə 2,5 dəfə artıb. Səhiyyə xərcləri üçün ayrılmış vəsaitin 63 faizi icbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə bağlı dövlət

tin öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə sərf ediləcək. Həmçinin gələn il koronavirus pandemiyası ilə mübarizəyə vəsait ayrılması da səhiyyə xərclərində yer alıb.

Sonra Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov palatanın 2022-ci ilin Dövlət Büdcəsinə dair hazırladığı rəyini təqdim edib. Rəydə büdcənin icra olunacağı makro mühitin əsas parametrlərinə uyğun təhlillər aparılıb.

Birgə iclasda 2022-ci ilin Dövlət Büdcəsi layihəsi ilə bağlı Milli Məclisin komitə sədrləri Əhliman Əmiraslanov, Hicran Hüseynova, Bəxtiyar Əliyev, Qənirə Paşayeva, komitələrin sədr müavinləri Fazil Mustafa, Mələhət İbrahimqızı, Sahib Aliyev, deputatlar Etibar Əliyev, Şahin Seyidzadə, İlham Məmmədov, Sevil Mikayılova, Soltan Məmmədov, Rauf Əliyev, insan hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) Səbinə Əliyeva, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı çıxış ediblər.

Çıxışçılar 2022-ci ilin təklif olunan dövlət büdcəsini qalib ölkənin qalib büdcəsi kimi xarakterizə ediblər. Sahələr üzrə xərclərin artırılmasını təqdirlə qarşılayıblar. Bəzi sahələr üzrə vəsaitlərin artırılması ilə bağlı fikirlərini bildirdilər. Tibbi tədqiqatların, onkoloji xəstələrin diqqətdə saxlanılması, dərman sektorunun sağlamlaşdırılması, şəhid ailələri, qazilər, hərbi qulluqçuların, uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, elmin və təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, mədəniyyət sahələrinin dəstəklənməsi kimi istiqamətlərlə bağlı rəy və təkliflərini səsləndirdilər.

Sonra maliyyə naziri Samir Şərifov deputatların qaldırdıqları məsələlərə aydınlıq gətirib, səsləndirdikləri sualları cavablandırdı.

Müzakirələrin sonunda «Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsi haqqında» qanun layihəsi birinci oxunuşda müzakirə edilmək üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Milli Məclisin sədri Sankt-Peterburqda ÜST Avropa Regional Bürosunun direktoru ilə görüşüb

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Rusiya Federasiyasına işgüzar səfəri çərçivəsində Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Avropa Regional Bürosunun direktoru Hans Klüqe ilə görüşüb.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən bildirildiyinə görə, Milli Məclisin sədri Azərbaycanın ÜST ilə uğurlu əməkdaşlığından danışaraq diqqətə çatdırıb ki, 1994-cü ildən ölkəmizdə fəaliyyət göstərən ÜST ilə əlaqələr müxtəlif istiqamətlərdə davam edir.

Spiker görüşdə Azərbaycanda COVID-19 infeksiyasına qarşı mübarizə tədbirləri haqqında məlumat verib. O xatırladı ki, Azərbaycan COVID-19-a qarşı vaksinlərə bərabər və ədalətli çıxış əldə

etmək üçün səy göstərən ölkələrdən biridir. ÜST tərəfindən Azərbaycanın global miqyasda COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizəyə verdiyi yüksək qiymət ölkəmizin təşəbbüslərinin bütün dünya üçün əhəmiyyətini bir daha təsdiqləyir.

Sahibə Qafarova qeyd edib ki, ölkəmiz qısa müddət ərzində 30-dan çox ölkəyə və beynəlxalq təşkilata maliyyə və humanitar yardım göstərmiş, o cümlədən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon dollar məbləğində köüllü yardım edib.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2020-ci ilin aprelində keçirilən Türk Şurasının Sammiti, həmin ilin mayında Qoşulmama Hərəkatının Zirvə Görüşü və BMT Baş Assambleyasının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində xüsusi sessiyası təsdiqləyir ki,

Azərbaycan global problemlərin həlli üçün məsuliyyət daşımağa hazır olan güclü dövlətdir. Bu təşəbbüslər ölkəmizin beynəlxalq həmrəyliyə və əməkdaşlığa sadıqlığını bir daha nümayiş etdirir.

ÜST Avropa Regional Bürosunun direktoru Hans Klüqe Azərbaycan parlamentinin başçısı ilə görüşməkdən məmnunluğunu bildirib, Azərbaycanın pandemiya ilə mübarizəyə verdiyi töhfələri və pandemiyanın aradan qaldırılması üçün göstərdiyi səyləri yüksək qiymətləndirib. Hans Klüqe bu prosesin indi də uğurla davam etdirilməsindən razılığını ifadə edib. O xüsusi vurğulayıb ki, pandemiya dövründə Azərbaycan hökumətinin həyata keçirdiyi uğurlu tədbirlər vəziyyətin Azərbaycan Prezidentinin tam nəzarəti altında olduğunu göstərir.

Regional direktor Azərbaycanın COVID-19-la global mübarizəyə verdiyi dəstəyə görə ölkəmizə təşəkkür edib. Qeyd edib ki, Azərbaycan bu global pandemiyanın yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə ilk addımları atan ölkələrdən biridir.

Sonra görüşdə digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Teymur Musayev Azərbaycan Uşaqlarının V Ümumrespublika Forumu iştirakçılarının bir qrupu ilə görüşüb

Səhiyyə nazirinin birinci müavini, səhiyyə nazirinin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Teymur Musayev Azərbaycan Uşaqlarının V Ümumrespublika Forumu ərəfəsində tədbir iştirakçılarının bir qrupu ilə görüşüb.

Səmimi şəraitdə keçən görüşdə Teymur Musayev Prezident İlham Əliyevin uşaqların sağlamlığının qorunmasına hər zaman xüsusi diqqət və qayğı göstərdiyini vurğulayıb, qeyd edib ki, onların hüquqlarının qorunması və müdafiəsi Azərbaycan dövlətinin prioritetləri sırasındadır. Səhiyyə nazirinin birinci müavini dövlət başçısının Sərəncamı ilə 2009-cu ilin «Uşaq ili» elan edilməsini və həmin ildən etibarən artıq beşinci dəfə Ümumrespublika Uşaq Forumunun keçirilməsini xatırladı, bu tədbirin uşaqların həyatında əhəmiyyətli hadisə kimi qalacağına, eyni zamanda, onların gələcək inkişafında mühüm rol oynayaacağına əminliyini bildirib. Onun sözlərinə görə, forum dövlət orqanlarının, ictimaiyyət və vətəndaş cəmiyyətinin diqqətini

uşaq hüquqlarının qorunmasına yönəltmək baxımından əhəmiyyətlidir və uşaqlara öz problemlərini səsəndirmək, təşəbbüslərlə çıxış etmək və tövsiyələr vermək imkanı yaradır.

Səmimi qəbula görə minnətdarlıqlarını bildiren forum iştirakçıları dövlətin qayğısını daim hiss etdiklərini vurğulayıblar. Onların sözlərinə görə, təhsil, sağlamlıq, sosial müdafiə, asudə vaxt, internet təhlükəsizliyi, vətənpərvərlik kimi mövzulara həsr olunan V Ümumrespublika Forumu liderlik bacarıqları və uşaq hüquqları sahəsində analitik düşüncə qabiliyyətinə malik uşaqların seçilməsi üçün gözəl bir fürsətdir.

Sonra Teymur Musayev forum iştirakçılarını maraqlandıran sualları cavablandıraraq

Qeyd edək ki, Azərbaycan Uşaqlarının V Ümumrespublika Forumu Azərbaycan Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, «Regional İnkişaf» İctimai Birliyi (RİİB) və BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) ölkəmizdəki nümayəndəliyinin dəstəyi ilə keçirilib.

Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə irəli sürülmüş COVID-19 peyvəndləri üzrə qətnamə BMT üzv dövlətləri tərəfindən qəbul edilib

BMT Baş Assambleyasının 76-cı sessiyası çərçivəsində Assambleyanın Üçüncü Komitəsində Qoşulmama Hərəkatının (QH) sədri qismində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təşəbbüsü ilə QH üzvləri adından irəli sürülmüş «COVID-19 əleyhinə peyvəndlərə bərabər, məqbul qiymətə, vaxtında və universal əlçatanlığın təmin edilməsi» adlı qətnamə BMT üzv dövlətləri tərəfindən qəbul edilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin bu barədə məlumatında bildirilib ki, qətnaməyə 126 BMT üzvü dövləti həmmüəllif qismində qoşulub.

Kifayət qədər müfəssəl məzmununda olan qətnamədə

digər məsələlərlə yanaşı, COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilmiş bir sıra əhəmiyyətli global təşəbbüslər, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təşəbbüsü ilə 2020-ci il dekabrın 3-4-də keçirilmiş BMT Baş Assambleyasının COVID-19-a qarşı mübarizəyə həsr olunmuş Xüsusi Sessiyası alqışlanır.

İnkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında COVID-19 əleyhinə peyvəndlərin bölgüsündə mövcud olan bərabərsizlikdən ciddi narahatlıq ifadə edilir və bunun Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin icrasına əngəl törədən başlıca amillərdən olduğu vurğulanır.

COVID-19-a qarşı mübarizədə çoxtərəfliliyin, eləcə də beynəlxalq həmrəylik və əməkdaşlığın əhəmiyyətinə xüsusi vurğu edilir. Bu xüsusda, bütün dövlətlər, özəl şirkətlər və digər tərəfdaşlar COVID-19 əleyhinə peyvəndlərə bərabər, məqbul qiymətə, vaxtında və universal əlçatanlığın təmin edilməsi istiqamətində konkret tədbirlər görməyə çağırılır.

Bütün dövlətlərə COVID-19 əleyhinə peyvəndlərin ixracı ilə bağlı mövcud olan əsassız maneələri aradan qaldırmağa və peyvəndlərin hazırlanması və səmərəli paylanması sahəsində əməkdaşlığa çağırış edilir.

BMT Baş katibinə Baş Assambleyanın növbəti sessiyasına hazırkı qətnamənin icrası ilə bağlı hesabat təqdim etməsi tapşırılır.

Sözügedən qətnamənin qəbulu Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sədrliyi ilə Qoşulmama Hərəkatının COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizədə global səylərin mərkəzində olmağa davam etdiyinin daha bir göstəricisi olub.

Əczaçılıq sənayesində Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığının perspektivləri müzakirə edilib

Səhiyyə nazirinin birinci müavini, səhiyyə nazirinin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Teymur Musayev Rusiya Sənaye və Ticarət Nazirliyinin Xarici ticarət sahəsində beynəlxalq kooperasiya və lisenziyalasdırma departamentinin direktoru Roman Çekuşovun rəhbərlik etdiyi Rusiya nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüş zamanı tərəflər əczaçılıq sənayesində əməkdaşlığın perspektivlərini, həmçinin tibbi aviasiya sahəsində işbirliyinin inkişaf etdirilməsi məsələlərini müzakirə ediblər.

Teymur Musayev ölkələr arasında bütün sahələrdə, o cümlədən tibb sahəsində uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyini vurğulayıb. O, Rusiyanın səhiyyə nazirinin bu ilin iyulunda Bakıda səfərdə olduğunu və rusiyalı həmkarı ilə görüş zamanı tərəflər arasında «Rusiya Federasiyası Səhiyyə Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi arasında səhiyyə sektorunda əməkdaşlığın prioritet sahələrinin inkişafına dair 2021-2024-cü illər üçün Yol xəritəsi»nin imzalandığını xatırladı.

Rusiya nümayəndə heyətinin üzvləri çıxışlarında ölkələr arasında əczaçılıq sənayesində uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyini vurğulayıblar. Qeyd edilib ki, dərman təminatı sahəsi ön mühüm və sosial əhəmiyyətli sahələrdən biridir. Vurğulanıb ki, dərhal təcili tibbi yardımın göstərilməsi insan sağlamlığının və həyatının qorunmasında əsas vasitələrdən biridir. Rusiya nümayəndə heyəti ölkələrinin tibbi aviasiyanın inkişafında böyük təcrübəsini nəzərə alaraq, bu sahədə əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını bildirdilər.

Görüşün sonunda tərəflər əməkdaşlığın bundan sonra da davam etdirilməsi barədə razılığa gəliblər.

Təcili tibbi yardım işçilərinin təkmilləşdirilməsi daim diqqətdə saxlanılır

Səhiyyə nazirinin birinci müavini, səhiyyə nazirinin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Teymur Musayev Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Azərbaycandakı ofisinin, Türkiyə Səhiyyə Nazirliyinin, Ege Universitetinin nümayəndələri ilə görüşüb.

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Teymur Musayev ölkələr arasında bütün sahələrdə, o cümlədən tibb sahəsində qarşılıqlı faydalı əlaqələrin

mövcudluğunu vurğulayıb.

Görüşdə Azərbaycanda təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardım xidmətinin gücləndirilməsi istiqamətində, xəstəxanaya qədər və xəstəxanaya daxili təcili yardım xidmətlərinin, fəvqəladə vəziyyətlərdə tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində əməkdaşlıq müzakirə olunub.

Bundan əlavə, Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyalarının yenilənməsi və funksional sahələrinin genişləndirilməsi,

xəstəxanaya qədər tibbi müdaxilələrin beynəlxalq protokollara uyğunlaşdırılması da təklif edilib.

Bölgələrdə xidmət göstərən bütün təcili tibbi yardım maşınlarının fəvqəladə hallar və təxirəsalınmaz vəziyyətlərdə mərkəzi stansiya tərəfindən təmin olunması, xəstəxanaya qədər təcili tibbi yardım xidmətlərində çalışan tibb işçilərinə Türkiyə təcrübəsindən yararlanaraq təməl proqramlarının başladılması və inkişaf etdirilməsi məsələləri də müzakirə edilib.

Sonda nümayəndə heyətinin təkliflərini dinləyən səhiyyə nazirinin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Teymur Musayev bu əməkdaşlığın gələcəkdə uğurlu olacağına inandığını vurğulayıb. O, təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardım işçilərinin bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi məsələlərinin daim diqqətdə saxlanıldığını qeyd edib.

Antimikrob preparatlardan düzgün istifadəyə dair maarifləndirmə işi aparılır

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Azərbaycandakı nümayəndəliyi 18-24 noyabr – Ümumdünya antimikrob preparatlardan düzgün istifadəyə dair maarifləndirmə həftəsinə həsr olunmuş dəyirmi masa təşkil edib.

Tədbir maraqlı tərəfləri bir araya toplayaraq sözügedən mövzu ətrafında müzakirələr aparmaq və əhalinin maarifləndirilməsinin səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün səmərəli həll yolları müəyyənləşdirmək məqsədi daşıyır.

Dəyirmi masada ÜST, Səhiyyə Nazirliyi, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi, Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi (TƏBİB), Ədliyyə Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) məsul əməkdaşları iştirak ediblər və antimikrob preparatlara qarşı davamlılıqla mübarizədə insan, heyvan və ətraf mühiti ehtiva edən vahid sağlamlıq yanaşması haqqında çıxışlar edib, müzakirələr aparıblar.

ÜST-nin Azərbaycandakı nümayəndəsi Hande Harmancı maarifləndirmə həftəsinin keçirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb. Bildirib ki, ötən il Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına laboratoriya şəraitində təsdiqlənmiş 3 milyondan çox yoluxma halı və həmin xəstəliklərin antimikrob preparatlara qarşı davamlılığı barədə məlumatlar daxil olub: «Bu, rekord göstəricidir. ÜST qlobal antimikrob preparatlara davamlılıq üzrə nəzarət sistemi yaradılmasını təmin edib və bu istiqamətdə işləri davam etdirir. Həmin nəzarət sistemi hazırda antimikrob preparatlara qarşı daha geniş nəzarət mexanizmini həyata keçirməyə imkan verir. Sistem nəticəsində antimikrob preparatların istehlakını qlobal səviyyədə ölçmək mümkündür».

H.Harmancı həmçinin qeyd edib ki, antibiotiklərin fərdi şəkildə və səhiyyə müəssisələrində istifadəsi problemi COVID-19 pandemiyası nə-

ticəsində daha da pisləşib: «Antibiotiklərin COVID-19 infeksiyasını müalicə etməməsinə və qarşısını almamasına baxmayaraq, pandemiya dövründə antibiotiklərdən istifadə daha da artıb. Araşdırmalara əsasən, koronavirus xəstələrinin 75 faizi müalicədə antibiotiklərdən istifadə edir».

Dəyirmi masada Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssisi Nəzifə Mürsəlova deyib ki, dünyada hər il 700 mindən çox insan antibiotik preparatlarına qarşı dayanıqlılıq səbəbindən həyatını itirir. Nəticədə, milyonlarla vəsait məhz antibiotik preparatlarına dayanıqlılığa görə iqtisadi itkiyə yol açır. N.Mürsəlova bildirib ki, yeni növ koronavirus pandemiyası antibiotik preparatlarından istifadənin azaldılmasının vacibliyini bir daha gündəmə gətirib: «Antibiotiklərdən pərakəndə istifadə acı fəsadlara səbəb olur. Aidiyyətli qurumlar arasında təşkil edilən bu cür görüşlər antibiotiklərin pərakəndə istifadəsi probleminin həlli üçün vacibdir».

Tədbirdə çıxış edən TƏBİB-in Xəstəliklərin kontrolu və profilaktikası departamentinin müdiri Yaqut Qarayeva da antibiotiklərin ziyanlarından bəhs edib: «Bakteriyalar yeni yaradılmış antibiotiklərə qarşı 3-4 il ərzində davamlılıq qazanırlar. Ona görə də bir neçə il əvvəl istifadə edilən çox güclü antibiotiklər bu gün xəstəxanaların reanimasiya şöbələrində istifadə edilmir. Yəni başa düşmək lazımdır ki, hər dəfə daha güclü antibiotiklər istehsal və istifadə etmək belə preparatlara qarşı dayanıqlılığın yaranması problemini həll etmir. Belə dəyirmi masaların təşkili, müzakirələrin aparılması problemin həlli istiqamətində vacibdir».

ÜST-nin Avropa üzrə Regional Ofisinin antimikrob preparatlara qarşı davamlılığa nəzarət üzrə proqram rəhbəri Danilo Lo Fo Vonq və FAO-nun Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə ofisinin heyvan sağlamlığı üzrə aparıcı mütəxəssisi Eran Raizman mövzu ilə bağlı təqdimatlar ediblər.

Səhiyyə Nazirliyinin nümayəndələri ÜST-nin Moskvada keçirilən toplantısında iştirak ediblər

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Avropa Regional ofisi Rusiyanın paytaxtı Moskvada 9 Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya ölkəsinin (Azərbaycan, Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Moldova, Rusiya Federasiyası, Tacikistan, Özbəkistan və Ermənistan) milli məktəb səhiyyə sistemlərinin yaxşılaşdırılması layihəsinin yekun toplantısını keçirib.

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Rusiya Səhiyyə Nazirliyinin Federal Dövlət Muxtar Qurumunun (FDMQ) «Milli Uşaq Sağlamlığının Tibbi Tədqiqat Mərkəzi»ndə təşkil olunan tədbirdə 9 Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya ölkəsinin milli nümayəndə heyəti, həmçinin Rusiyanın Səhiyyə və Təhsil nazirliklərinin, FDMQ «Milli Uşaq Sağlamlığının Tibbi Tədqiqat Mərkəzi»nin, ÜST-nin Avropa Regional Ofisi, SHE (School Health Education, Sağlamlığı təşviq edən məktəblər) şəbəkəsinin katibliyi iştirak ediblər.

ÜST layihəsinin yekun toplantısında ölkəmizi Səhiyyə Nazirliyinin Səhiyyənin təşkili şöbəsinin məsləhətçisi Aynurə Zeynalova, Sağlamlığı təşviq edən məktəblər layihəsinin ölkə üzrə milli koordinatoru Səbinə Babazadə, Səhiyyə Nazirliyi İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin (İSİM) şöbə müdiri İnəre Makayeva və mərkəzin həkim-metodisti Se-

vinc Zeynallı təmsil ediblər.

Konfrans layihədə iştirak edən 9 Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya ölkəsində məktəb səhiyyə xidmətlərinin öyrənilməsinin nəticələrini nəzərdən keçirmək, təkmilləşdiriləcək sahələri müəyyən etmək, təcrübə mübadiləsi aparmaq, milli məktəb səhiyyə sistemlərinin qiymətləndirilməsi sorğusundan istifadə təcrübəsini öyrənmək, ÜST Avropa Regionunun digər ölkələrində istifadə üçün onu daha da təkmilləşdirmək məqsədilə əsas tövsiyələrin əlaqələndirilməsi məqsədi daşıyır.

Adı çəkilən 9 ölkənin nümayəndələri yekun toplantıda ölkələrində keçirilmiş tədqiqatın nəticələrini bölüşüblər və növbəti addımları müzakirə ediblər.

Qeyd edək ki, 2020-ci ildə ÜST-nin Avropa və Rusiya Federasiyası üzrə Regional Ofisi 9 Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya ölkəsində (Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiyada məktəb təbabəti şəbəkəsinin inkişaf etdirilməsi üzrə Rusiya-ÜST layihəsinin bir hissəsi kimi) milli məktəb sağlamlıq sistemlərinin qiymətləndirilməsi üçün araşdırmaya başlayıb. Tədqiqatın məqsədi ölkələrə mövcud milli tənzimləyici çərçivələrin qiymətləndirilməsində, eləcə də onların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasında məktəblərdə səhiyyə xidmətlərinin göstərilməsinə dəstək olmaqdır.

Azərbaycan COVID-19 əleyhinə «TURKOVAC» vaksininin klinik sınaq mərhələsində iştirak edə bilər

Türkiyənin diplomatik müraciəti əsasında Azərbaycan səhiyyə nazirinin birinci müavini, səhiyyə nazirinin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Teymur Musayev Türkiyə Səhiyyə İnstitutunun və Vaksin İnstitutunun direktorları ilə görüşüb.

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşdə qarşı ölkənin nümayəndələri Türkiyədə COVID-19-a qarşı hazırlanmış inaktiv «TURKOVAC»

peyvəndinin 3-cü faza klinik sınaqlarının aparılmasına Azərbaycanın da qoşulmasını təklif ediblər.

Səhiyyə nazirinin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Teymur Musayev Azərbaycanda «TURKOVAC»-ın 3-cü klinik sınaq mərhələsinin keçirilməsi ilə bağlı təqdim edilən sənədlərə tez bir zamanda baxılacağını bildirib.

Görüşdə həmin məsələlərlə əlaqədar fikir mübadiləsi aparılıb, elmi-tibbi aspektlər müzakirə edilib.

Deyilənə görə, XX əsrin əvvəllərində Bakıda Ağ şəhər, Ramana, Qara şəhər və Bibiheybətdə təcili tibbi yardım göstərmək üçün at arabalarından istifadə edilirmiş. Hətta Sabunçu ərazisində bir həkim və iki mamanın çalışdığı tibbi yardım xidmətinin fəaliyyət göstərdiyi vaxtlar da olub.

Bəs, aradan təxminən 100 il keçəndən sonra, bu gün Bakıda təcili tibbi yardım sistemi əhaliyə necə xidmət edir? Digər qəfil ağırlaşma halları ilə yanaşı, yeni növ koronavirus (COVID-19) pandemiyasının da «at oynatdığı» vaxtda ağır bir yükü öz üzərinə götürən Bakı Şəhəri Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyası (BŞTTYS) öz işini necə qurub? Bu qurumun tibbi personalı vəzifə borcunu yerinə yetirərkən hansı problem və çətinliklərlə üzlənir? Bu və digər suallara cavab almaq üçün BŞTTYS-nin baş həkimi Rauf Nağıyevə müraciət elədik.

— **Artıq 2021-ci ili başa vurmaq üzrəyik. Əlbəttə, təcili yardımın işi həmişə mürəkkəb və məsuliyyətlidir. Bir yandan da COVID-19 pandemiyasının ortaya çıxması bu sahədə hansı çətinliklər yaradıb?**

— Əvvəla, «Tibb qəzeti»nin kollektivinə öz təşəkkürümü bildirirəm. Çox sağ olun ki, təcili tibbi yardımın fəaliyyətini daim diqqət mərkəzində saxlayır, müvafiq araşdırmalar aparır, maraqlı yazılar dərc edir, ictimaiyyəti maarifləndirirsiniz.

Sözün düzü, təcili yardımın işi elə həmişə çətin və məsuliyyətli olub, bu gün də belədir. Çağırışların sayı onsuz da həddindən artıq çox idi, üstəlik də, COVID-19 pandemiyasının tüğyan etməsi işimizi daha da artırdı. Xüsusilə virusun yayılmağa başladığı ilk günlərdə Bakı Şəhəri Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyasının üzərinə çox ağır yük düşmüşdü. Çünki bu qəfil bəla-yə nəinki əhali, heç təcili yardım stansiyası, poliklinikalar, xəstəxanalar da hazır deyildi. Ümumiyyətlə, bütün dünya səhiyyəsi çətin bir sınaq qarşısında qalmışdı. Ərazi prinsiplərini gözləmək mümkün olmadı, tibbi personal üçün xüsusi geyimlər yox idi... Bir yandan da insanlar arasında COVID-19-a qarşı laqeydlik hökm sürürdü. Böyük əksəriyyət belə bir virusun olduğuna inanmır, qoruyucu maskalardan istifadə etmir, sosial məsafə saxlamırdı. Bu da son nəticədə ağırlaşma hallarının artmasına və bizim işimizin daha da gərginləşməsinə səbəb olurdu.

Təsəvvür edin ki, tək Bakı və onun qəsəbələrində deyil, eləcə də Sumqayıt və Xırdalan şəhərlərində, bütün Abşeron

Bakı Təcili Yardım Stansiyası pandemiya dövründə fədakarlıqla çalışır

Müsahibimiz Bakı Şəhəri Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyasının baş həkimi Rauf Nağıyevdir

zonasında xidmət göstərib, pasiyentləri vaxtında xəstəxanaya çatdırmaq bizim quruma həvalə olunmuşdu. Sonradan Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən ilkin səhiyyə müəssisələri – poliklinikalar da işə cəlb olundu. Lakin karantinlə əlaqədar poliklinikalara müraciət edənlər az idi, üstəlik, hamı ehtiyat edirdi. Həmçinin bu işə cəlb olunan tibb işçilərinin sayı o qədər də çox deyildi. Bir sözlə, əsas yük təcili yardımın çiyində idi. Belə bir çətin vaxtda məsuliyyəti öz üzərimizə götürdük və çox şükür ki, bizə tapşırılan bu çətin vəzifənin öhdəsindən lazımcına gələ bildik.

Sevindirici haldır ki, indi insanların pandemiya ilə bağlı təsəvvürlərində müsbət dəyişikliklər baş verib, böyük əksəriyyət reallığı dərk edir. Artıq ikinci ildir ki, pandemiya ilə yaşayırıq. Ölkəmizdə dövlət səviyyəsində aparılan işlər, o cümlədən Səhiyyə Nazirliyinin gördüyü tədbirlər öz bəhrəsini verməkdədir. Təkcə tibb işçiləri yox, eləcə də əhali pandemiya ilə bağlı xeyli maariflənilib, bu baxımdan nizam-intizam müşahidə olunur.

Hazırda səhiyyə müəssisələrində müvafiq vəzifə bölgüsü aparıldığından bizim işimiz də nisbətən yüngülləşib.

— **Yəqin, siz də razılaşarsınız ki, əhali arasında təcili yardım xidmətindən haqlı-haqsız narazılıq edənlər də var. Bu, nədən qaynaqlanır?**

— Təəssüflə qeyd etməliyəm ki, nəinki əhali, hətta bəzi tibb işçiləri də təcili yardımın fəaliyyət sahəsini bilmədiklərinə görə bizdən poliklinikanın da işini tələb edirlər. Halbuki səhiyyədə vəzifə bölgüsü var – hər bir tibb müəssisəsinin qarşısına onun profilinə uyğun vəzifələr qoyulub. Təcili yardımın, poliklinikanın və xəstəxananın funksiyaları fərqlidir. Məsələn, kəskin hallar – qəzalar, qəfləti ağırlaşmalar, sinədə kəskin ağrılar, infarkt, insult, qıcolma, qanaxma, o cümlədən hamiləliklə bağlı qanaxmalar, kəskin cərrahi hallar, travmalar, yanıklar və sair bu kimi hallarda əhaliyə xidmət göstərmək birbaşa təcili yardıma aiddir. Profilaktik işlər, evdə müalicələr, evdə xəstəyə nəzarət olunması, erkən dövrdə xəstəliyin aşkarlanması isə bilavasitə poliklinikaların vəzifəsidir. Bir sözlə, hər səhiyyə müəssisəsinin işinin harada başlayıb harada bitdiyinə dəqiq riayət olunmalıdır ki, hərə öz vəzifəsinin öhdəsindən gələ bilsin. Amma biz bir çox hallarda öz funksiyamıza aid olmayan işlərlə

məşğul olmaq məcburiyyətində qalırdıq. Gün ərzində daxil olan 2500-2700 arası çağırışın təxminən 50 faizdən çoxu təcili yardıma aidiyyəti olmayan müraciətlərdir. Bu da, təbii ki, bizə xeyli çətinlik yaradır.

Planlı xəstələr, yaxud diaqnoz təyini olunmayanlar diaqnoz təyini üçün, sadəcə, həkimdən məsləhət almaq üçün təcili yardım çağırırsa, bizim vaxtımızı almış olurlar. Nəticədə, biz əsas vəzifəmizin icrasında – hər hansı bir ağır xəstəyə vaxtında yardım etməkdə gecikirik. Ağır hallarda biz 15-20 dəqiqə ərzində ünvana çat

malıyıq, çünki qısa müddətdə müdaxilə etməsək, xəstənin vəziyyəti ağırlaşa və o, həyatını itirə bilər. Təbii ki, belə məqamda gecikmələr narazılıqlara səbəb olur.

Eyni sözləri koronavirusla bağlı hallara da aid etmək olar. Biz yaxmaları götürürük, bu işdə poliklinikalara kömək edirik. Ancaq yalnız ağır hallarda. Bilirik ki, vaxtında müayinə aparılıb COVID, yaxud başqa bir respirator xəstəlik olduğu aşkarlanmasa, pasiyentin vəziyyəti ağırlaşa bilər. Bu zaman məsələyə ciddi yanaşırıq. Qalan hallar bilavasitə poliklinikanın funksiyasına aiddir.

Təəssüf ki, vətəndaşlar poliklinikalara az müraciət edirlər. Çoxları ərazi poliklinikasının yerini bilmir. Bəzən isə ərazi poliklinikalarının həkimləri öz vəzifə borclarını yerinə yetirmək əvəzinə, xəstəyə təcili yardım çağırılmasını tövsiyə edirlər. Bakı şəhərində yaşayan əhalinin böyük bir hissəsi qeydiyyatsızdır, sahə həkimləri həmin vətəndaşları heç tanımırlar. Əksər vətəndaşlar ən adi halda da sahə həkiminə müraciət etmək, onunla əlaqə saxlamaq əvəzinə, təcili yardım çağırır ki, dövlət tərəfindən ayrılmış xidmətdir, gəlib yardım göstərsin. Gedib görürük ki, yüngülvari qızdırması var, yaxud azacıq təzyiq qalxıb. Belələri düşünməzlər ki, hansısa bir ağır xəstənin haqqına girirlər. Çünki ağır xəstəyə vaxtında yardım göstərərək vəziyyətdən çı-

xardıb xəstəxanaya aparmaq o şəxsin həyatını xilas etmək deməkdir. Bu əsassız çağırışların yükümüzü ağırlaşdırması ilə yanaşı, buna görə təcili yardım haqsız yerə ikitərəfli günahkar olur: biri çağırır, lakin funksiyamıza daxil olmadığı üçün ona yardım etməyəndə narazı qalır, digəri də aidiyyəti olmayan xəstəyə vaxt itirib gecikdiyimiz üçün təcili yardım məzəmmət edir. Hesab edirəm ki, təcili yardıma münasibət təcili dəyişməlidir! Digər tibb müəssisələri öz üzərinə düşən vəzifəni vaxtında yerinə yetirsə, vətəndaşlar hansı hallarda kimə müraciət etmək

rında görürük. Erkən dövrdə görsək, ən azından, onu məlumatlandırırıq ki, sizdə bu hal var və ağırlaşma ola bilər. Bilirsiniz, erkən dövrdə xəstənin vəziyyəti ailə həkiminin nəzarətində olmalıdır. Belə bir misal var, xəstə öz həkimi ilə dost olmalıdır. İnsan təkcə xəstələndə yox, həmişə öz həkimi ilə əlaqə saxlamalı, lazımı məsləhətlər alınmalıdır. Təəssüflər olsun ki, bizdə həkimə ağırlaşmadan sonra müraciət edirlər. Bu, məsələnin bir tərəfi. İkincisi, mən özüm də dəfələrlə şahidi olmuşam ki, təcili yardım maşını səs və işıq signalından istifadə etməsinə baxmayaraq, ona yol vermirlər, şərait yaratmırlar ki, ünvana vaxtında çatsın. Bu, qəbahətdir, qeyri-etik davranışdır. Sivil ölkələrdə sürücülər vəziyyətdən asılı olmayaraq, hətta keçilməz bir şəraitdə də imkan tapıb yolu açır, təcili yardıma, eləcə də digər operativ nəqliyyat vasitələrinə yol verirlər. Bizdə isə belə bir ənənə hələ tam formalaşmayıb. Bu da işimizdə gecikmələrə səbəb olur.

Bununla yanaşı, Bakıda çox sayda müvəqqəti yaşayan insanlar var. Əksəriyyəti öz yaşadığı ünvanı bilmir. Elə yerlər də var ki, ümumiyyətlə, ünvan yoxdur, gecəqondulardır, nömrələnməyib. Qarşılayan olmasa, həmin ünvanları tapmaq çox çətindir. Belə hallarla tez-tez rastlaşırıq, bu da, təbii ki, vaxt itkisinə səbəb olur. Nəticədə, təcili yardım briqadası növbəti çağırışı yerinə gecikir.

Onu da qeyd edirəm ki, Bakı şəhərində həddindən artıq çox insan məskunlaşıb. Paytaxtda qeydiyyatda olan əhali təxminən 2 milyon 300 min nəfərdir. Halbuki əhalinin faktiki sayı bundan ikiqat çoxdur. Bu, əlbəttə ki, bizə problem yaradır. Təcili yardımda 139 briqada fəaliyyət göstərir. Fərz edək ki, eyni vaxtda 139 çağırış gəldi və briqadalar hamısı eyni vaxtda çağırışlara təhkim olundu. Bu zaman 140-cı çağırışı avtomatik olaraq gecikəcəkdir. Deməli, hansısa briqada boşalmalıdır ki, 140-cı çağırış icra olunsun. Bizim tibbi personalın isə sayı məhduddur, sonsuz deyil. Buna görə də bəzən çatdıra bilmirik.

Yeri gəlmişkən onu da vurğulayım ki, bir müddət öncə həkimlərimizin sayı ştat cədvəlində nəzərdə tutulandan az idi. Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən dərhal tədbirlər görüldü və biz son bir neçə ay ərzində təqribən 80-dən çox həkim, eləcə də xeyli sayda orta tibb işçisini işə qəbul elədik. Bu da işimizi bir qədər yüngülləşdirdi. İndi nisbətən vəziyyətdən çıxmışıq.

— **Təcili tibbi yardımın gec gəlməsinin daha hansı səbəbləri olur? Çağırışların çoxalması, yol-tıxac problemi, başqa səbəblər?**

— Öncə onu qeyd edirəm ki, xəstələrə təcili tibbi yardımın vaxtında göstərilməsinə həm əhali, həm də digər səhiyyə müəssisələri kömək etməlidir. Biz xəstəni xəstəliyin erkən dövründə yox, ağırlaşma halla-

rında görürük. Erkən dövrdə görsək, ən azından, onu məlumatlandırırıq ki, sizdə bu hal var və ağırlaşma ola bilər. Bilirsiniz, erkən dövrdə xəstənin vəziyyəti ailə həkiminin nəzarətində olmalıdır. Belə bir misal var, xəstə öz həkimi ilə dost olmalıdır. İnsan təkcə xəstələndə yox, həmişə öz həkimi ilə əlaqə saxlamalı, lazımı məsləhətlər alınmalıdır. Təəssüflər olsun ki, bizdə həkimə ağırlaşmadan sonra müraciət edirlər. Bu, məsələnin bir tərəfi. İkincisi, mən özüm də dəfələrlə şahidi olmuşam ki, təcili yardım maşını səs və işıq signalından istifadə etməsinə baxmayaraq, ona yol vermirlər, şərait yaratmırlar ki, ünvana vaxtında çatsın. Bu, qəbahətdir, qeyri-etik davranışdır. Sivil ölkələrdə sürücülər vəziyyətdən asılı olmayaraq, hətta keçilməz bir şəraitdə də imkan tapıb yolu açır, təcili yardıma, eləcə də digər operativ nəqliyyat vasitələrinə yol verirlər. Bizdə isə belə bir ənənə hələ tam formalaşmayıb. Bu da işimizdə gecikmələrə səbəb olur.

Bununla yanaşı, Bakıda çox sayda müvəqqəti yaşayan insanlar var. Əksəriyyəti öz yaşadığı ünvanı bilmir. Elə yerlər də var ki, ümumiyyətlə, ünvan yoxdur, gecəqondulardır, nömrələnməyib. Qarşılayan olmasa, həmin ünvanları tapmaq çox çətindir. Belə hallarla tez-tez rastlaşırıq, bu da, təbii ki, vaxt itkisinə səbəb olur. Nəticədə, təcili yardım briqadası növbəti çağırışı yerinə gecikir.

Onu da qeyd edirəm ki, Bakı şəhərində həddindən artıq çox insan məskunlaşıb. Paytaxtda qeydiyyatda olan əhali təxminən 2 milyon 300 min nəfərdir. Halbuki əhalinin faktiki sayı bundan ikiqat çoxdur. Bu, əlbəttə ki, bizə problem yaradır. Təcili yardımda 139 briqada fəaliyyət göstərir. Fərz edək ki, eyni vaxtda 139 çağırış gəldi və briqadalar hamısı eyni vaxtda çağırışlara təhkim olundu. Bu zaman 140-cı çağırışı avtomatik olaraq gecikəcəkdir. Deməli, hansısa briqada boşalmalıdır ki, 140-cı çağırış icra olunsun. Bizim tibbi personalın isə sayı məhduddur, sonsuz deyil. Buna görə də bəzən çatdıra bilmirik.

Yeri gəlmişkən onu da vurğulayım ki, bir müddət öncə həkimlərimizin sayı ştat cədvəlində nəzərdə tutulandan az idi. Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən dərhal tədbirlər görüldü və biz son bir neçə ay ərzində təqribən 80-dən çox həkim, eləcə də xeyli sayda orta tibb işçisini işə qəbul elədik. Bu da işimizi bir qədər yüngülləşdirdi. İndi nisbətən vəziyyətdən çıxmışıq.

(Davamı səhifə 11-də)

QİÇS-in yayılmasının qarşısının alınması yolları müzakirə edilib

Səhiyyə Nazirliyi Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzi (RQMM) Ölkə Əlaqələndirici Komissiyasının (CCM) təşəbbüsü ilə tibb müəssisələrinin rəhbərləri üçün QİÇS-in yayılmasının qarşısının alınması, sağlam və təhlükəsiz həyat tərzində biliklərinin artırılması məsələləri üzrə seminar keçirib.

Səhiyyə Nazirliyinin məlumat xidmətindən verilən məlumata görə, tədbirdə çıxış edən RQMM-in direktoru Famil Məmmədov insanın immunçatışmazlığı virusunun (İİV) sağlamlıq üçün təhlükələrindən danışaraq, İİV/QİÇS infeksiyasının Azərbaycanda yayılmasının qarşısının alınmasının, əhəlinin sağlam və təhlükəsiz həyat tərzində biliklərinin artırılmasının vacibliyinə toxunub.

O, yeni növ koronavirus

(COVID-19) pandemiyasının beynəlxalq səhiyyə sistemi üçün bir sıra global problemlər yaratdığı dövrdə Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər haqqında danışdı. RQMM-nin direktoru ölkəmizdə İİV testləməsinin aparılmasının vacibliyini, müalicənin əlçatanlığını və fasiləsiz təmin edilməsini, QİÇS-lə bağlı ölüm hallarının azalmasını və İİV-lə yaşayan xəstələrə qarşı ayrışdırıcı hallarının qarşısının alınması üçün hər cür şərait yaratıldığını qeyd edib.

RQMM-nin direktor müavini Səbinə Babazadə İİV/QİÇS-lə mübarizədə Səhiyyə Nazirliyinin qeyri-hökumət təşkilatları ilə işbirliyinin xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, Vərəm, İİV və Malyariya ilə Mübarizə üzrə Qlobal Fondun layihəsi

çərçivəsində xidmət göstərən qeyri-hökumət təşkilatları Səhiyyə Nazirliyi və onun strukturu olan RQMM ilə sıx əməkdaşlıq edir. Eyni zamanda, UNAIDS, WHO, UNICEF, INDP və digər beynəlxalq təşkilatlarla ortaqlıqda fəaliyyət davam etdirilir.

Tədbirdə RQMM-in Epidemioloji nəzarət və profilaktika şöbəsinin müdiri Səbuhi Əliyev «Azərbaycanda İİV/QİÇS infeksiyası ilə bağlı epidemioloji vəziyyət və mübarizə tədbirləri», Qəbul şöbəsinin müdiri Ədilə Rzayeva «Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzində İİV-ə görə aparılan müayinələr və mövcud çətinliklər», mərkəzin müalicə işləri üzrə mütəxəssisi Samirə Vəliyeva «İİV/QİÇS-lə bağlı müalicə və profilaktika tədbirləri» mövzularında təqdimatlarla çıxış ediblər.

Abunə kampaniyası başladı!

2022-ci ilin I yarısı üçün abunə kampaniyası dekabr ayının 31-dək davam edəcək. Bir nüsxənin 6 aylıq abunə haqqı 7 manat 50 qəpikdir. Abunə haqqı ya redaksiyada ödənməli, ya da qəzetin aşağıdakı bank hesabına köçürülməlidir:

«Tibb qəzeti» VÖEN 1400410961

İBAN AZ43İBAZ

38090019449323220204 h/h38090019449323220204

Bank: Beynəlxalq SKB-nin Mərkəzi filialı

Kod: 805722 AZ03NABZ 0135010000000002944

BANK (VÖEN)9900001881

S W I F T İBAZAZ 2 X

AŞAĞIDAKI TİBB MÜƏSSİSƏLƏRİ GÖSTƏRİLƏN VAKANT YERLƏRƏ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Yasamal Rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Tibbi-statistik - 1.0
Həkim-epidemioloqun
köməkçisi - 1.0

Ünvan: Zərgərpalan küç., 5
Telefon: 492-30-35

Beyləqan Rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Sanitar-feldşer - 1.0
Həkim-epidemioloqun
köməkçisi - 1.0

Ünvan: S.Qaziyev küç., 21
Telefon: (02122) 5-24-85

6 nömrəli Uşaq Somatik Sanatoriyası

Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0

Ünvan: S.Orucov küç.
Telefon: 445-24-74

Milli Onkologiya Mərkəzi

Klinik-biokimyəvi
laboratoriyasına:

Böyük elmi işçi - 1.0
(«onkologiya» ixtisasında
biologiya üzrə fəlsəfə
doktoru)

Kiçik elmi işçi - 1.0
Bədxassəli işlərin
epidemiologiyası və
statistikası bölməsinə:

Kiçik elmi işçi - 1.0
Ünvan: H.Zərdabi küç., 79 b
Telefon: 537-08-11

Azərbaycan Respublikası İcbari Tibbi Sığorta Üzrə Dövlət Agentliyi «Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi» Tibbi Reabilitasiya Mərkəzi PHŞ

Həkim-kardioloq - 1.0
Həkim-fizioterapevt - 1.0
Həkim-laborant şöbə
müdiri - 1.0 (5 il staj)
Həkim - terapevt (şöbə
müdiri) - 1.0 (5 il staj)
Psixoloq - 1.0
Laborant - 2.0
Tibb bacısı - 1.0 (fizioterapiya)
Müalicəvi bədən tərbiyəsi
üzrə təlimatçı - 2.0
Masaj üzrə tibb bacısı - 2.0

Ünvan: Baba Əliyev küç., 11
Telefon: 454-07-18

Az. DHTİ Plastik və Rekonstruktiv Cərrahiyyə Klinikası

Tibb bacısı (qardaşı) -2.0

Ünvan:
Müzəffər Həsənov küç., 35
Telefon: 431 - 40 - 33

Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzi

Əczaçı - 1.0
Feldşer-laborant - 1.0 (Sumqayıt regional laboratoriyası)
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
(Ambulator yardım və dispanser müşahidə şöbəsi)

Ünvan: Mir Qasimov küç., 18
Telefon: 594-73-53

Ağsu Rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Feldşer-laborant - 4.0
Həkim-parazitoloqun
köməkçisi - 1.0

Ünvan: Azadlıq küç., 83
Telefon: (02022) 6-23-46

Gəncə Tibb Kolleci

Anatomiya-fiziologiya və
patologiya fənni üzrə
müəllim - 1.0

Ünvan: İsmət Qayıbov küç.,14

ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikası

Provizor -1.0
Tibb bacısı (qardaşı) -20.0
Laborant -2.0

Ünvan: Mir Qasimov küç., 2
Telefon: 449-82-54

Göygöl Şəhəri Kardiorevmatoloji Sanatoriya

Tibb bacısı (qardaşı) - 8.0
(kardiologiya şöbəsi)
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
(fizioterapiya şöbəsi)
Masaj üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (fizioterapiya şöbəsi)
Laborant - 1.0 (laboratoriya şöbəsi)
Pəhriz üzrə tibb bacısı
(qardaşı) - 1.0
Əczaçı - 1.0

Ünvan: Hummel küç., 42
Telefon: (02220) 5-31-70

Baş redaktor:
N.MƏCİDOVA

Baş redaktorun müavini:
S.NƏBİYEVƏ
Qəzet 1991-ci il yanvarın
5-dən nəşr olunur.

Təsisçi:
Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

Müəlliflərin fikirləri qəzetin
mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər.
Redaksiyaya gölən yazılar geri qaytarılmır, onlara rəy verilmir.

Azərbaycan Respublikası
Ədliyyə Nazirliyində

qeydiyyatla alınmışdır.
Qeydiyyat nömrəsi: B92

Ünvan: Mirəsədulla Mirqasimov
küç., 1. Səhiyyə Nazirliyi,
2-ci mərtəbə, 230-cu otaq

E-mail:
tibbqazeti@mail.ru

Tel./fak: (012) 596-06-61

Redaksiyanın kompüter
mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş
və «CBS polygraphic
production» mətbəəsində
çap olunmuşdur.
İndeks: 1065
Tiraj: 10350

Başağlığı

Səhiyyə Nazirliyinin kollektivi Siyəzən Müalicə-Diaqnostika Mərkəzinin direktoru Dadaş Hübətova valideynləri

UMUD HÜMBƏTOV və
GÜLCAMAL HÜMBƏTOVANIN
vəfatından kədərliyini bildirir və
dərindən hüznə başsağlığı verir.

Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun kollektivi Əməkdar elm xadimi, tibb elmləri doktoru, professor
ƏLƏKBƏR ALLAHYAR oğlu ƏKBƏRBƏYOVUN
vəfatından kədərliyini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərindən hüznə başsağlığı verir.

V.Y.Axundov adına Elmi-Tədqiqat Tibbi Profilaktika İnstitutunun rəhbərliyi və kollektivi institutun «Malyariya və leşmaniozlar» laboratoriyasının baş elmi işçisi, tibb üzrə fəlsəfə doktoru
İSA AĞAMUSA oğlu HACIYEVİN
vəfatından kədərliyini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərindən hüznə başsağlığı verir.

Respublika Diaqnostika Mərkəzinin kollektivi həkim-neyrocərrah
AZƏR RAFİQ oğlu ƏKBƏROVUN
vaxtsız vəfatından kədərliyini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərindən hüznə başsağlığı verir.

Mingəçevir ŞMX 2 saylı Uşaq Poliklinikasının kollektivi keçmiş baş həkim
MARIYA MUSA qızı NURİYEVANIN
vəfatından kədərliyini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərindən hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Qələbədə onların da payı var

Elmi Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun bir qrup əməkdaşı «Təşəkkürnamə» və «Fəxri fərman»la təltif olunub

Bu günlərdə Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Nizami rayon təşkilatında «Qalib ölkənin qələbələr partiyası: YAP 29 ildə» adlı tədbir keçirilib. Toplantıda rayonun ictimai həyatında fəal iştirak edən, həmçinin ikinci

Qarabağ müharibəsi zamanı öz peşə borcunu layiqincə yerinə yetirən bir sıra şəxslər «Təşəkkürnamə» və «Fəxri fərman»la təltif olunub. Onların arasında Elmi Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun (ETAXİ) əməkdaşları da var.

ETAXİ-nin direktoru Həqiqət Qədirovadan aldığımız məlumata görə, sözügedən səhiyyə müəssisəsinin ümumilikdə 14 nəfər işçisi 27 sentyabr 2020-ci il tarixində başlamış 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı döyüş bölgəsi və ətraf ərazilərə ezam olunaraq tibbi xidmət vəzifəsini şərəflə həyata keçirdiyi, Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin sağlamlığının qorunması naminə vəzifə borcunu layiqincə yerinə yetirdiyi üçün YAP Nizami rayon təşkilatı tərəfindən

«Təşəkkürnamə», eləcə də Nizami Rayon Səhiyyə İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Şurası və Elmi Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun Həmkarlar İttifaqı Komitəsi tərəfindən «Fəxri fərman»la mükafatlandırılıblar. Onlar Döş qəfəsi cərrahiyyəsi şöbəsinin müdiri, həkim-ümumi cərrah Barat Bayramov, Ağciyər vərəm cərrahiyyə şöbəsinin müdiri, həkim-ümumi cərrah Zaur Həsənov, həmin şöbənin həkim-ümumi cərrah Füzuli Əliyev, Anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin böyük tıbb bacısı Pərvanə Atakışiyeva, həmin şöbənin anestezioloqu Ülvyyə Səfərova, Ağciyərdən kənar orqanların vərəmi şöbəsinin tıbb bacısı Gültəkin Əsgərova, Konsultativ poliklinika şöbəsinin tıbb bacısı Təranə Qədirova, Döş qəfəsi cərrahiyyə bölməsinin elmi işçisi, həkim-ümumi cərrah Məsud Nəsirli, II Pulmonoloji şöbənin böyük tıbb bacısı Xəyalə Nəbiyeva, I Ağciyər vərəm şöbəsinin böyük tıbb bacısı Sevinc Əliyeva, I Pulmonoloji şöbənin tıbb bacısı Lalə Edilova, Döş qəfəsi cərrahiyyəsi şöbəsinin böyük tıbb bacısı Elvira Binnətova, həmin şöbənin tıbb bacıları Rəhimə Məmmədova və Xatirə Allahverdiyevadır.

Bununla yanaşı, İnstitutun direktoru Həqiqət Qədirova, eləcə də bu müəssisənin bir qrup əməkdaşı koronavirus (COVID-19) pandemiyası ilə mübarizədə xidmətlərinə və bu sahədə dövlətin həyata keçirdiyi siyasətə davamlı dəstəklərinə görə Yeni Azərbaycan Partiyası Nizami rayon təşkilatının sədri Ramil Vəlibəyov tərəfindən «Fəxri fərman»a layiq görülməklə.

Səhiyyə Nazirliyi, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi (İTSDA) və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi (TƏBİB) birgə məlumat yayıblar.

rumları yeni ştamı, dünya ölkələrinin mutasiyalarla bağlı təcrübələrini izləyir və yeni yoluxma hallarını nəzarətdə saxlayır.

Cənubi Afrikada aşkarlanan «omikron» şta-

Səhiyyə Nazirliyi, İTSDA və TƏBİB-in birgə məlumatı

Ölkənin səhiyyə qurumları yeni ştamı, dünya ölkələrinin mutasiyalarla bağlı təcrübələrini izləyir və yeni yoluxma hallarını nəzarətdə saxlayır

Məlumatda deyilir: «Azərbaycan Respublikasında COVID-19 xəstəliyi əleyhinə 2021-2022-ci illər üçün Vaksinasia Strategiyası»na uyğun olaraq ölkə üzrə peyvəndlənmə prosesi mərhələli şəkildə davam edir.

Koronavirusun mutasiyaları nəticəsində son zamanlar meydana çıxan yeni «omikron» variantı, bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da ciddi narahatlıq doğurur.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ilk dəfə 24 noyabrda rast gəlinən yeni variantda təkrar yoluxma nisbətinin əvvəlki mutasiyalarla müqayisədə daha yüksək olduğunu bildirib və koronavirusun «omikron» variantından qaynaqlanan riski «yüksək» kimi qiymətləndirib.

Yeni mutasiyanın inkişaf gedişatı və yoluxduruculuğu ilə bağlı məlumatların yaxın günlərdə bəlli olacağı gözlənilir. Vətəndaşlarımızın nəzərinə çatdırırıq ki, ölkənin səhiyyə qurumları yeni ştamı, dünya ölkələrinin mutasiyalarla bağlı təcrübələrini izləyir və yeni yoluxma hallarını nəzarətdə saxlayır.

mına qısa müddətdə bir çox ölkələrdə: Böyük Britaniya, Hollandiya, Kanada, Danimarka, Almaniya, Belçika, Çexiya və İtaliyada rast gəlinib.

Aparılan tədqiqatlardan əldə olunmuş nəticələr bir daha göstərir ki, virusun yeni və sürətlə yayılan təhlükəli variantlarından qorunmağın ən effektiv yolu vaksinasiyadır. Əhalinin vaksinasiyada aktiv iştirakı nəticəsində Azərbaycanda epidemioloji vəziyyətin sabit qalmasına nail olunub.

Səhiyyə qurumları vətəndaşlarımızı yayılan yeni ştamdan qorunmaq üçün vaxt itirmədən gücləndirici (buster) doza ilə peyvəndlənməyə çağırır.

Vaksinasia ilə yanaşı, xüsusi karantin rejiminin qaydalarına da riayət olunmalıdır. Fiziki məsafənin saxlanması, maskalardan istifadə və əl təmizliyi kimi qaydalar, virusun variantından asılı olmayaraq, xəstəlikdən qorunmağın və normal həyata qayıtmağın yeganə yoludur».

Azərbaycanda ötən il və bu il qızılca və məxmərəyə yoluxma halı qeydə alınmayıb

Dünyada 2020-ci ildə 22 milyondan çox körpə COVID-19-a yoluxmaq nəticəsində qızılcaya qarşı peyvənd olunmayıb. Bu da 2019-cu ilə müqayisədə 3 milyon uşaq çoxdur. Ölkəmizdə isə son bir ildə qızılca yoluxma halları qeydə alınmayıb.

Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin baş direktor müavini Afaq Əliyeva bununla əlaqədar olaraq deyib: «Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Avropa regionu üzrə 135 qızılca hadisəsi qeydə alınıb. Ötən il Ukrayna, Belçika, Türkiyə və digər ölkələrin hər birində təxminən 10-15 uşaq həmin xəstəliyə yoluxub. Son bir il ərzində 53 ölkənin daxil olduğu Avropa regionunda 83 məxmərəyə yoluxma halı qeydə alınıb».

Ölkəmizdə pandemiya başlayandan peyvəndlərin, o cümlədən qızılcaya qarşı peyvəndləmənin əhatə dairəsi azalıb. Son 20 ildə dünyada peyvənd vasitəsilə qızılca 30 milyondan çox ölüm halının qarşısı alınıb. Ən yoluxucu viral xəstəlik olan qızılca xəstəliyi hesab olunsa da, böyüklərin yoluxma riski yüksəkdir. Xəstəliyin ilkin əlamətləri yüksək hərarət, halsızlıq, öskürək, burun axıntısı və gözlərdə qızartıdır. Sonradan həmin əlamətlərə bədənin hər yerini əhatə edən qırmızı səpgilər də əlavə olunur.

«Ötən il və bu ilin ötən dövrü ərzində Azərbaycanda qızılca və məxmərək xəstəliyi qeydə alınmayıb. Bu, aparılan peyvəndləmə tədbirlərinin nəticəsində mümkün olub. Doğrudur, ötən il pandemiya şəraiti ilə əlaqədar bütün xəstəliklər azalıb və peyvənd aparılması bir qədər zəifləmişdi. Əlbəttə, bu işdə həm peyvəndləmə, həm də epidemioloji nəzarət həmin xəstəliklərin azalmasında mühüm rol oynayır», – deyərək direktor müavini bildirib.

(Əvvəli səhifə 9-da)

Əlbəttə, heç bir təcili yardım briqadası istəməz ki, hadisə yerinə geciksins. Onlar hamısı çalışır ki, ünvana mümkün qədər tez çatsın, xəstələrə vaxtında tibbi yardım göstərsin ki, heç bir narazılıq da olmasın.

– **Bəzən mətbuatda təcili tibbi yardım briqadasının fiziki təzyiqlə, təhqirə məruz qalması ilə bağlı xəbərlərə rast gəlirik...**

– Belə hallarla, demək olar ki, hər gün rastlaşıyıq. Bəzən həkimlər xəstələrin vəziyyətini dərk eləyib bunu soyuq-qanlıqla qarşılayırlar, bəzən də məcbur olub polis orqanlarına müraciət edirik. Hətta elə də olur ki, özümüzü qorumaq üçün polis çağıraraq çağırışla onlarla birlikdə gedirik. Bir sözlə, fiziki təzyiqlə, təhqirə tez-tez məruz qalıyıq. Necə deyirlər, yanan da biz, yaman da biz!

Biz mümkün qədər vətəndaşları anlayışla qarşılayırıq. Həkimlər çox humanist insanlardır, yaxın adamlarının ağır xəstə olduğunu nəzərə alıb, kobudluq edən vətəndaşları çox vaxt bağışlayırlar. Amma buna baxmayaraq, işçilərimizə qarşı zor tətbiq edildikdə polisə də müraciət edirik, məhkəməyə də. Həkimlərə qarşı qeyri-insani, qeyri-etik davranışlar yolverilməzdir.

Bakı Təcili Yardım Stansiyası pandemiya dövründə fədakarlıqla çalışır

Düzdür, dövlətimiz hər bir vətəndaşın hüquqlarını qoruyur. Amma yenə də istər həkimlər, istərsə də xəstələr və onların yaxınları bir-birinə hörmətlə yanaşmalı, hər şey qanun çərçivəsində həllini tapmalıdır. Əlbəttə, qanun pozuntusu varsa, qanun bunun cəzasını verəcək. Bununla yanaşı, həkimlərin toxunulmazlığı, vətəndaşların davranışı barədə bir qərar qəbul edilsə və buna yanaşma ciddi olsa, o halda hərə öz yerini bilərdi.

İnsanlar başa düşməlidirlər ki, həkim onların düşməni deyil. Həkim də bu millətin övlətidir və öz funksiyasını yerinə yetirir. Düşünməsinlər ki, təcili yardım gəlmirsə, deməli, onlar səhlənkardır. Hər kəs anlamalıdır ki, təcili yardım gecikirsə, deməli, o, başqa bir ağır xəstə ilə məşğuldur. Briqadalar stansiyada gözlənilməzlər, vaxt itirmirlər. Növbəyə gələn həkim geyimini dəyişib, çantasını götürür, sanitar avtomobilə radiobitə vasitəsilə çağırışları qəbul və icra edir. Həkim yalnız o halda gəlib stansiyaya daxil olur ki, dərmanı qurtarıb, dərman götürməlidir, yaxud oksigen tükənib, oksigen balonu doldurulmalıdır.

Növbə ərzində onun bekar vaxtı yoxdur.

Hər bir COVID xəstəsini ünvandan götürmək, xəstəxanaya çatdırmaq, təhvil vermək və qayıdıb növbəti çağırışa hazır olmaq orta hesabla 2 saat yarım, 3 saat vaxt aparır. Ancaq adi çağırışlarda təcili yardım təxminən 40-45 dəqiqə, ağır xəstələr olduqda 1 saat vaxt sərf edir. Yəni bütün bu işlər zəncir kimi bir-biri ilə bağlıdır. Məsələn, pasiyenti apardığımız xəstəxananın qəbul şöbəsində briqada ləngiyirsə, bu halda biz növbəti çağırışa gecikirik. Bunlar hamısı şərtidir. Ona görə də mən bayaq qeyd elədim ki, hər bir xəstə, hər bir həkim öz işini düzgün qurmaqla təcili yardıma kömək etməlidir.

– **Sizcə, yol-nəqliyyat hadisələrində ölüm hallarını minimuma endirmək, eləcə də evlərdə xəstələrə vaxtında yardım göstərərək onların həyatını xilas etmək üçün bu istiqamətdə hansı addımlar atılmalıdır?**

– Bildiyiniz kimi, Bakıda ictimai nəqliyyat vasitələri üçün xüsusi yollar ayrılıb. Qanuna görə, həmin yollara ictimai nəqliyyatla yanaşı, xüsusi qurumlara məxsus avtomobillər, o cümlədən təcili tibbi yar-

dım maşınları da daxil ola bilər. Amma gələn görək biz o yollardan təyinatı üzrə istifadə edə bilirikmi? Təəssüf ki, yox. Digər nəqliyyat vasitələri həmin yollara girir, nəticədə tıxaclar yaranır. Bu da, təbii ki, təcili yardımın hadisə yerinə vaxtında gəlməsinə və xəstəni müvafiq tibb müəssisəsinə çatdırmasına mane olur.

Azərbaycanda yol infrastrukturunu, doğrudan da, çox inkişaf edib. Həm Bakıda, həm də regionlarda müasir yollar salınıb. Lakin sürücülər intizamsızlıq edərsə, o yollar 5 dəfə də genişləndirilsə, yenə tıxaclar yaranacaq. Bütün sürücülərdə yol mədəniyyəti olmalıdır. Heç kimin yolunu kəsmədən, bir-birimizin ardınca hərəkətimizi tənzimləməliyik. Sükan arxasında insanın əsəbləri mütləq normal olmalıdır. Əks təqdirdə, insanın gətirdiyi yerə sağ-salamat çatma ehtimalı azalır. Üstəlik, o, başqaları üçün də təhlükə yaradır.

Bir sözlə, təcili yardımın öz işini vaxtında və yüksək səviyyədə həyata keçirməsi, xəstələrin həyatını xilas edə bilməsi üçün hər bir insan, hər bir sürücü öləndən gələnə etməlidir.

Levomac

Levofloxacin 500 mg

Düzgün seçim - effektiv nəticə!

Mikrob aleyhinə
III nəsli
FLÜOROKINOLON

- Geniş təsir spektri
- İltihab ocağında maksimal konsentrasiya
- Davamlı ştammlara qarşı yüksək aktivlik
- Təhlükəsizlik, rahat qəbul

MACLEODS

VISKOMUSILL

Ambroxol Hydrochloride

**Sərbəst
tənəffüsün
şirin dadı!**

- ◉ Ağciyər toxumasında yüksək konsentrasiyada toplanır
- ◉ Bəlgəmin özlüklüyünü azaldır və onun xaric olmasını yaxşılaşdırır
- ◉ Surfaktantın sintezini stimula edir

Dozalanması:
2 yaşadək – 2,5 ml x 2 dəfə
2-5 yaş – 2,5 ml x 3 dəfə
5 yaşdan yuxarı – 5 ml x 3 dəfə
Böyüklər – 10 ml x 3 dəfə

Yüksəkdozal Vitamin C - Pascorbin 7.5g

COVID-19-a yoluxma hələ də davam edir. Həm böyük, həm də uşaqlar arasında ağırlaşmalar qeyd edilir. COVID-19 hələ də neçə-neçə ölüm hadisələrinə səbəb olur. Ağırlaşmaların qarşısını almaq üçün müxtəlif müalicələr aparılır.

Yeni Zelandiyanın Otaqo Universitetinin alimləri bildiriblər ki, Yüksəkdozal Vitamin C venadaxili yeridildikdə insanı COVID-19-un ağırlaşmasından qoruya bilər. Alimlər qeyd edirlər ki, COVID-19-da Yüksəkdozal Vitamin C-nin qəbulu sağalma sürətini 70% artırır: qanda oksigenin səviyyəsi yüksəlir və iltihab markerləri azalır.

12 klinik tədqiqatın nəzərdən keçirilməsi nəticəsində məlum oldu ki, C vitamininin venadaxili tətbiqi qanda oksigen səviyyəsini artırır, iltihabı yatıra və hospitalizasiya müddətini qısaldır.

12 tədqiqatdan birinin müəllifləri belə nəticəyə gəliblər ki, C vitamini plasebo ilə müqayisədə koronavirusdan sağalma sürətini 70% artırır.

Yeni Zelandiyadakı Otaqo

Universitetindən tədqiqatın həmmüəllifi Anitra Carr:

«Ağır xəstələrə gündə 6-24 qram venadaxili vitamin C yeridilməsi faydalı oldu: bu, xəstənin sağ qalma müddətini artırdı, xəstəxanada qalma müddətini azaldı, oksigenlənməni yaxşılaşdırdı və iltihabın əlamətlərini azaldı».

İcmala görə, COVID-19 xəstələrinin 80%-nin qanında C vitamini səviyyəsi aşağıdır, buna görə venadaxili infuziya bu çatışmazlığı aradan qaldıra bilər.

Dr. Marcela Vizkaichipi xəstələrin C vitamini səviyyəsinin yoxlanmasının vacibliyini qeyd etdi.

«Həmişə elektrolitlərin, mikroelementlərin və vitaminlərin, o cümlədən C və D vitaminlərinin yetərli səviyyədə olmasına diqqət yetirilməlidir. Bu, klinik təcrübənin standartına çevrilməlidir».

İcmalda həmçinin Yüksəkdozal C vitamininin şiddətli COVID-19-un inkişafının qarşısını almağa kömək edə bi-

ləcəyi ehtimal edildi.

Artıq 50 ildən çox müddətdir ki, Almaniyanın «Pascoe» firması Yüksəkdozal Vitamin C-Pascorbin 7.5g (venadaxili) istehsal edir. Pascorbin preparatı bir çox xəstəliklərin müvəffəqiyyətli müalicəsində sübutlu təbabətlə öz effektivliyini təsdiq etmişdir. İnfeksiyon xəstəliklərdə, o cümlədən virus infeksiyalarında da Pascorbinin effektivliyinə dair sübutlu təba-

bətin nəşriyyat saytlarında kifayət qədər məlumat var.

Yüksəkdozal Vitamin C - Pascorbin 7.5g

Göstərişlər:

İnfeksiyon xəstəlikləri
- KRX (kəskin respirator xəstəliklər)

- Qrip (o cümlədən H1N1 virusu, H5N1 virusu və s.)

- SARS-CoV-2
- Herpetik infeksiya
- HPV

- Virus hepatitləri A, B, C və s.

- Qızılca
- Məxmərək
- Su çiçəyi

Cərrahi əməliyyatlardan sonra

Ağır travmalar (sümük sınıqları və gec sağalan yaralar)

Müxtəlif dərəcəli yanıqlar
Onkoloji xəstəliklər

Müxtəlif intoksikasiyalar (xüsusən də zəhərlənmələr)

Alkoqol və infeksiya mənşəli deliriyə

Psixi pozulmalar
Addison xəstəliyi
Allergik və iltihabi dəri xəstəlikləri

Revmatik xəstəliklər
Müxtəlif distrofiyalar
Kardiovaskulyar xəstəliklər
Sinqa, qanaxma
Uzunmüddətli parenteral qidalanma

ƏKS-GÖSTƏRİŞLƏR:

- Tromboflebit, tromboza meyillilik

- Böyrək daşı xəstəliyi
- Qlükoza 6 - fosfatdehidrogenaza çatışmazlığı

- Preparatın komponentlərinə qarşı yüksək həssaslıq

- 12 yaşdan aşağı uşaqlar
- Hamilə və laktasiya dövründə olan qadınlar

